

GAZETA LWOWSKA

Wychodzi codziennie o godzinie 3. po południu z wyjątkami świąt i niedziel.
Numer pojedynczy kosztuje w miejscu 5 ct., pocztą 7 ct.
Biuro Redakcyi i Administracyi Ulica Wałowa l. 29.

Przenumerata z przesyłką pocztową wynosi rocznie 16 zł.; kwartalnie 4 zł., miesięcznie 1 zł. 35 ct. W miejscu rocznie 12 zł., kwartalnie 3 zł., miesięcznie 1 zł.
Przewodnik naukowy i literacki, dodatek miesięczny do *Gazety Lwowskiej*, otrzymują cało- i półroczni abonenci bezpłatnie, ćwierćroczni zaś i miesięczni za dopłatą, pierwsi 75 ct., drudzy 30 ct. — Przewodnik przenumerowany osobno kosztuje 4 zł.

Jednorazowe inseraty obliczają się po 7 1/2 kilkorazowe po 6 ct. od miejsca jednego wiersza.
Listy należy frankować. Reklamacye otwarte wolne są od opłaty pocztowej.

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

Dnia 16. grudnia 1873 wyszedł i rozszlany został w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu zeszyt LIX. dziennika ustaw państwa we wszystkich wydaniach.

Zeszyt ten zawiera:

Nr. 158. Rozporządzenie ministra handlu z 14 października 1873, którem oznaczony zostaje termin do sprawdzenia wag nieodpowiadających przepisom o sprawdzeniu miar i wag z d. 19. grudnia 1872.

Nr. 159. Rozporządzenie ministerstwa handlu z 20. listopada 1873, którem w porozumieniu z ministerstwem spraw wewnętrznych oznaczona zostaje nadwyżka sporządzonych według metrycznej miary naczyń, które używane są w publicznych szynkach do podawania konsumentom napojów.

Nr. 160. Obwieszczenie ministerstwa handlu z 25. listopada 1873 o zgasieniu koncesyj z dnia 10. sierpnia 1872 Dz. u. p. Nr. 134 o budowie kolei żelaznej z St. Wolfgang na szczyt góry Schafberg

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

Lwów, dnia 18. grudnia.

Stronnictwo opozycyjne w sejmie morawskim postanowiło jak się zdaje niekiedy ustawicznie wiernokonstytucyjną większość wycieczkami przeciw jej dążnościom a głównie przeciw dzisiejszemu rządowi. Sejm morawski miał dotąd stosunkowo bardzo mało posiedzeń spokojnych, poświęconych przedmiotowemu rozbirowi spraw krajowych a nieprzeplatanych napaściami deklarantów. Jak wiele cierpi na tem kraj, którego reprezentacja co chwila wstrzymywana bywa w swej pożytecznej pracy, tego nawet podnosić niepotrzeba. Najczęściej przedmiotem takich namietnych wycieczek są organa rządowe, którym deklaranci zarzucają najrozmaitsze nadużycia. Jest to fakt niezawodnie ubolewający i skarcenia godny, ale mimo to oburzenie *N. f. Presse* nie robi żadnego wrażenia, bo właśnie ten dziennik prześcignął morawskich deklarantów w miotaniu oszczerstw na urojone nadużycia galicyjskich organów rządowych w czasie wyborów bezpośrednich.

TURYŚCI POLSCY.

XI.

Podaliśmy w poprzednich naszych feletonach kilka obrazków z niestałego, koczowniczego żywota awanturników polskich, bo wydały się nam one koniecznym rysem charakterystycznym pory, na której tle skreślone są te ulotne pogadanki. Teraz przejdźmy nam należy do strony dodatniej naszego tematu, i naszkicować postać młodego turysty polskiego, który chowając w sercu zasady poczciwego wychowania, puszcza się w świat szeroki z szlachetną ciekawością rzeczy obcych, z błogosławieństwem matki, z celem pożytecznym na oku — a choć rzuca się w odmęt modnego towarzystwa zagranicą, przecież z cnotliwą statecznością umie uniknąć jego najponętniejszych pokus, i stroniwszy stale od zepsucia, długów i szulerki, wraca do domu bez uszczerbku czei swego imienia i bez ruiny majątku.

Jedną z takich ciekawych a niestety dość rzadkich postaci owego czasu jest książę Nestor Sapięha, późniejszy generał artylerji litewskiej. Jest to typ rozsądniejszego turysty polskiego z owych czasów — a koleje jego, przebyte za granicą, są poniekąd charakterystyką wszystkich paniczów polskich, co udając się w podróż daleką, uważali ją nie tyle za sposobność do swawoli i awanturnych przygód, co za szkołę przyszłego życia, za źródło nauki i wyższego wykształcenia. Nie możemy utrzymywać, aby młody Nestor Sapięha wolnym był zupełnie od owej pustej lekkości, która cechą była wybitną jego czasów i jego społeczeństwa, ale przyznać należy w każdym razie, że podróże jego,

Staroczeskie organa rozpoczynają walkę wyborczą z frakcją młodoczeską i zaraz na wstępie wojują środkiem, który dotąd używany był na samym końcu jako *ultima ratio* zwolenników abstynencyjnej polityki. Tym środkiem jest groźba, że dr. Rieger i Palacky usuną się z widowni politycznej, jeżeli naród wybierając kandydatów młodoczeskich okaże nieufność dla ich programu. Nazwiska obu głośnych naczelników staroczeskich i głównych obrońców biernej opozycji miały dotąd wielki urok w całych Czechach a groźba, że obaj ustąpią z widowni politycznej już nieraz sparaliżowała zabiegi młodoczeskiego obozu. Czy i w dzisiejszej walce urok ten przełamie opór wywołany nie egoistycznymi zachciankami lecz głosem przekonania i rozum politycznego tego w tej chwili przewidzieć nie można, chociaż faktem jest, że organa staroczeskie nie są pewne zamierzonego skutku.

Śmierć pruskiej królowej w dowy Elżbiety, jest ciosem boleśnym dla Najjaśniejszego Pana i Jego domu. Zmarła królowa była rodzoną siostrą zmarłej przed dwoma laty arcyksiężniczki Zofii a więc ciotką monarchy naszego. Austria traci w zmarłej szczerą i życzliwą przyjaciółkę. Życzliwość jej dla naszej monarchii zapobiegła nieraz wybuchowi nieporozumień z Prusami a chociaż siła wypadków z r. 1866 udaremniła jej pokojowe zabiegi, to zawsze najlepsze chęci i zamiary zasługują na wdzięczne wspomnienie. Królowa Elżbieta dotknięta głęboko ówczesnymi wypadkami oczekiwała się przed śmiercią spełnienia swego najgorętszego życzenia t. j. przyjaźnego stosunku Austrii do Prus i Niemiec.

Projekt ustawy o małżeństwie cywilnem jest oczywiście głównym przedmiotem dyskusyj w dziennikarstwie pruskim. Zadowolenie jest powszechne chociaż niepełne, gdyż §. 6. projektu przyznaje rządowi prawo poruczania, także i księżom funkcji urzędowych przy zawieraniu małżeństw i prowadzenia rejestrów stanu cywilnego. Liberalne dzienniki pocieszają się, że żaden ksiądz katolicki nie przyjmie

tych funkcji, ale zapominają o tem, że ustawa wkłada na księży obowiązek przyjęcia.

Nowe zwycięstwo republikanów francuzkich przy uzupełnianych wyborach do Zgromadzenia narodowego utwierdził komisję konstytucyjną w jej przekonaniu, że do ochrony interesów konserwatywnych konieczną jest reforma ustawy wyborczej. Komisya postanowiła już zająć się tą reformą przed organizacją władz publicznych chociaż nie jest jeszcze rozstrzygnięta kwestya, czy ma być zaprowadzona izba wyższa. Pomysł Chesnelonga oparcia reformy wyborczej na zastępstwie interesów, t. j. na systemie kuryi wyborczych ma w komisji dużo zwolenników. Jednakże wnioskodawcy muszą się w tej mierze liczyć z bonapartystami, którzy broniąc najusilniej popularnej idey powszechnego głosowania gotowi byłiby dla obalenia takiego projektu zerwać zupełnie resztki węzła, który ich dotąd łączy z monarchiczną większością zgromadzenia narodowego.

Rząd rossyjski ogłosił warunki pokoju zawartego z Chiwą, przyczem wyjaśnił powody wojny w ten sposób, że warunki pokoju przedstawiają się jako konieczność pożądana więcej dla dobra pokonanej Chiwy niżeli dla interesów zwycięzcy. Exposé przedstawia chana jako właściwego motora aneksji terytoryalnej i ścieśnienia samodzielności Chiwy. Chan bowiem uznał, że w razie zajęcia części terytoryum chiwińskiego będzie mógł dopełnić przyjętych zobowiązań i domagał się nawet pozostawienia w Chiwie załogi rossyjskiej. Można być z góry pewnym że angielskie dziennikarstwo nie uwierzy, a żeby chan Chiwy miał być głównym przeciwnikiem swojej niepodległości i ażeby dążności Rossji w Azji były istotnie tak niewinne i pokojowe, jak to przedstawia memoriał o przyczynach szczęśliwie zakończonej wyprawy.

KORRESPONDENCYE.

Wiedeń 16. grudnia.

3 Dział literatury codziennej o ustawach konfesyjnych ożywiać się zaczyna. Je-

żeli nie innego, to ten ruch publicystyczny zwiastuje zbliżenie się chwili stanowczej, kiedy tak długo oczekiwane ustawy wyznaniowe mają być oddane pod rozprawy parlamentarne. Pisaliśmy już onegdaj, w jakim duchu i kierunku prawdopodobnie wypracowane będą przedłożenia rządowe. Z wskazówek naszych zechcecie sami ocenić, o ile zgodne są z rzeczywistością przesady wielu pism tutejszych. Z rozlicznych w tej mierze doniesień zasługuje tylko na wiarę wiadomość, iż wykończenie tych ustaw Rada ministrów powierzyła podkomitetowi, z 5ciu złożonemu członków, a mianowicie z ministrów pp. Lassera, Glasera, Stremayera, Ziemiałkowskiego i Ungra. Jeżeli zaś pewien dziennik domyśla się, że oczekiwane ustawodawstwo wyznaniowe będzie miało cechę bezwyznaniową i pozbawi państwo wszelkiej podstawy wyznaniowej, to domysł podobny zdradza równie bujną fantazyą, jak twierdzenie o mniemanych rokowaniach rządu z tutejszem stowarzyszeniem starokatolickim względem uznania biskupa starokatolickiego w Prusiech ks. Reinkensa.

Nie uszło tu uwagi w kołach politycznych, iż *Pester Lloyd*, poważny organ stronnictwa Deaka, wystąpił w obronie wiadomego wniosku hr. Hohenwarta. Gdybyśmy nie wiedzieli, że *Pester Lloyd* — pomimo całej swej powagi — nieraz podaje artykuły, którym nazajutrz zaprzeczają i kłam zadają artykuły wprost w przeciwnym duchu pisane, moglibyśmy przypuścić, że w danym razie dziennik peszteński stał się tómaczem zapatrywań panujących w kołach węgierskich. Jest to tylko przypadkowa emanacja. Nie potrzebujemy nadmienić, z jakim upragnieniem każdy życzący dobrze Austrii wyczerkuje zupełnego przywrócenia i utwierdzenia pokoju wewnętrznego między ludami i szczepami zamieszkującymi wspólną wszystkim monarchię, i jak chętnie zatem każdy powitałby chwilę wejścia Czechów do Rady państwa, lecz zważywszy — iż wszelki kompromis z tak zwaną opozycją prawnopolityczną jest tylko możebnym w Radzie państwa na gruncie konstytucyjnym, jesteśmy przekonani, że wniosek hr. Hohenwarta upadnie w Izbie i nie będzie miał żadnej doniosłości praktycznej, zwłaszcza po unieważnieniu mandatów czeskich. *Vaterland* z swego stanowiska politycznego słuszną wnioskowi hr. Hohenwarta robi reklamę, która atoli nie przyda się wcale i nie osiągnie żadnego skutku ze względu na obecną konstellacyę polityczną, wcale nie sprzyjającą planom ugodowym.

Wychodząc z założenia, że spokojne

zawsze ku szlachetniejszym skierowane celem, stanowią przyjemny wyjątek na tle owej pory.

Mamy przed sobą źródło bardzo obfite — bo listy samego Sapięhy. Młody nasz turysta miał bowiem zwyczaj chwalebny spowiadania się z swych wrażeń i przygód przed matką, którą zanadto kochał i szanował, aby listy jego mogły być kłamliwe. Listy te, wydane w Wilnie przed laty górą dwudziestu, pełne dowcipu, szczerości i daru spostrzegawczego, są nadzwyczaj cennym materiałem do charakterystyki młodych turystów polskich XVIII wieku, a możnaby utrzymywać śmiało, że każdy znakomitszy Polak bawiąc za granicą w godziwych zamiarach, takie same przebywał koleje, takie same robił znajomości, w tych sanych obracał się kołach, co nasz Nestor Sapięha.

Młody ten turysta bawił od r. 1773 aż do r. 1776, a więc przeszło trzy lata za granicą. Pierwsze listy jego datowane są z Włoch, a mianowicie z Turynu. Z panem majorem Weirauchem i z kilku domownikami polskimi wybrał się młody panicz za granicę, a wybrał się nietylko w zwykłych celach zwiedzenia obcych krajów i obcych ludzi, ale także w celu specjalnym wykształcenia się w zawodzie wojskowym, w którym służyć miał ojczyźnie swojej. We Włoszech obraca się Sapięha w najznakomitszych towarzystwach, przyjmowanym bywa na dworze turyńskim, bawi się z ochotą młodego, wesołego człowieka, ale nie zapomina o studiach, rysuje pilnie, uczy się inżynierji wojskowej, w towarzystwie p. Coccei, generała w służbie polskiej, objężdża twierdze włoskie i z nainną dumą i uciechą chwali się przed matką „jak mu wszędzie honory wojskowe oddawano, a we dwóch marsz bito i salutowano, jak przed książętami krwi...”

Nie ma bału, na którymby nie był, nie masz rozrywki, w którejby nie uczestni-

czył, ale mimo to wspomina ciągle o szkołach kadeckich, o *Mechanice* La Grange'a, i „o czterestu pakach manuskryptu“, które z sobą wozi. To połączenie fantazy z powagą, młodzieńczej ochoty z statkiem, salonnowca z pilnym uczniem, polskiego animuszu z rozsądkiem badacza — dodaje nadzwyczaj wiele uroku tej postaci. Dodac do tego potrzeba miłość synowską, która z każdego listu pisanego do matki więcej w ujmuje i wdzięczny sposób, a będziemy mieli typ szlachetnego młodziana, co porzucił ziemię rodzinną z tem głównym pragnieniem, aby wrócić do niej światlejszym, lepszym i doświadczeńszym.

Przebiegając obce kraje, nie zapomina o własnym, myśli o nim i ciągle wspomina, broni jego czei między cudzoziemcami, i sam powiada o sobie, „że jest tu adwokatem całego narodu, ale prędko mu sposobu do obrony nie staje, bo nasi panowie awantury robią...” Wielce ciekawe są listy młodego Sapięhy, pisane do matki z Paryża. Na samym wstępie do tej stolicy trafia na uroczystość dworską, i w lot dzieli się wrażeniami z kochaną matką, pisząc, że „sextyl polski był przesłiczny, że tańcowano poloneza, że suknie nie zupełnie były podobne do polskich, ale bardzo ładne, a królowa najpiękniejszą ze wszystkich...”

W pierwszych tygodniach skarży się na stosunki paryżskie, mówi, „że patrzy nań jak na dziwo“ — ale rychło oswaja się z wielkim światem, znajduje się jakby w własnym żywiole. „Daruj kochana matko moja bagraninę — pisze pod dniem 16. lutego — ale w istocie upadam ze znudzenia; tańcowałem od jedenastej godziny aż do tej chwili na przepysznym balu u księżnej de Chartres. Przeszła pocztą będę miał honor donieść różne nowości ciekawe, między innymi powodzenie moje u dwóch najtrudniejszych dam w Paryżu, pani de Luxemburg i księżnej de

la Valière, którym miałem szczęście się wielce podobać. Jest z czego być dumnym, ale w tej chwili sen mnie zwycięża...”

Rozpoczyna się szereg festynów, balów, zabaw i wizyt; młody nasz podróżnik rzuca się w wir wielkiego świata — ale mimo to przez listy jego przewija się zacna pamięć na poważniejsze obowiązki i Nestor donosi matce, że mimo to wszystko „pracuje w domu jak galernik.“ Z funduszami liczy się oszczędnie, na jedno tylko nie żałuje pieniędzy; to jest na dobrych nauczycieli. Czasem aż do niewierzenia jest katonem, i statecznym swem zachowaniem się wywołuje żarty i dowcipki.

„Co się tyczy mego postępowania z kobietami — zwierza się przed matką w jednym z swych listów — odwołuję się do odgłosu powszechnego; bo nie tylko mnie nie obwiniają o usposobienie do rozpusty, ale owszem znajdują, że nadto w tym względzie surowy. Unikam nawet wszelkich miłostek z przyzwoitami kobietami... W jednym z dalszych listów tak pisze do matki: „Niejaka panna du Thé, która w Paryżu *fait la pluie et le beau temps*, oszalała za mną, nie znając mnie; męczyła wszystkich, żeby mnie z nią poznali; każdy mi o tem mówił; nie słuchałem nikogo, ale Duc de Chartres, Fitz James i de Genlis prześladowali mnie nią ciągle, nakoniec w tych dniach ostatni zmusił mnie, bym był z nimi na wieczery w jej domu w licznym towarzystwie... Wszyscy zdziwieni byli moim postępowaniem, gdy m mówił, że nie chcę martwić matki mojej, którą uwielbiam, dla której żyję; brano to za wykręt, bo tutaj brawują rodziców... Pan d'Adhemar nawet nakłaniał mnie i łajał, i ktoś nawet pisał do Warszawy, że m się okrył śmiesznością uciekając od niej, co fałsz, bo młody człowiek unikając zalotnic, wcale śmieszny się nie czyni...”

zimmne zapatrywania i sądy polityczne. zwłaszcza w kraju naszym najbardziej są pożądane, winniśmy wykaszać, jak dalece mylą się ci publicyści polscy, co z uchwały Rady państwa w sprawie lombardowania papierów publicznych nie posiadających bezpieczeństwa publicznego robią kwestyę centralistyczną lub autonomiczną a nawet federalistyczną. Jeżeli mamy tak zwanych przeciwników giełdy policzyć do obozu „federalistycznego“, to musieliśmy tem także umieścić pp. Herbsta, Brestla, Fuxa, Demla, Koppa, Haasego i t. d. bo i ci posłowie nie mieccy głosowali przeciwko lombardowaniu papierów giełdowych; przecież ci panowie nie należą do obozu „autocentralistycznego“ a federaliści zapewne nie zechcą przyjąć ich za sprzymierzeńców. Do takich to konsekwencyj dochodzi się, mierząc każdy czyn polityczny, koniecznie miarą centralistyczną lub federalistyczną.

X. Posiedzenie Sejmu krajowego.

(17. grudnia.)

Po milczącym przyjęciu protokołu odczytano spis petycji, których wpłynęło tym razem tylko trzy. Ostatnią była petycja klubu postępowego polskiego w przedmiocie reformy ustawy gminnej. Na wniosek posła Chrzano wskiego odczytano konkluzję tej petycji w której wydział klubu postępowego domaga się, ażeby Sejm przeszedł do porządku dziennego nad projektem Wydziału krajowego, ażeby dalej wybrano komisję, któraby zajęła się wypracowaniem projektu opartego na zasadzie gminy zbiorowej i przedłożyła go Sejmowi do uchwalenia. Petycję tę odesłano do komisji gminnej.

Do łaski marszałkowskiej przedłożył Iwaniszów wniosek, ażeby przegon koni z miejsca na miejsce odbywał się na podstawie urzędowych certyfikatów podobnie jak przegon bydła rogatego.

P. Kocylowski przedłożył wniosek następującej treści: Odzywają się głosy ludu że instytucja rad powiatowych pomimo że opiera się na ustroju autonomicznym nie jest korzystną dla kraju, raczy tedy Wysoki Sejm uchwalić: Rady powiatowe znoszą się.

Po odczytaniu tych wniosków odesłano przedłożenie rządowe o urządzeniu służby zdrowia w gminach bez czytania do komisji administracyjnej.

Drugim punktem na porządku dziennym było Sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku Wydziału krajowego w sprawie utworzenia biura statystycznego przy Wydziale krajowym.

Stosownie do uchwały powziętej na zeszłorocznej sesji sejmowej, naktórej uchwalono tymczasowe urządzenie biura statystycznego, wyznaczono w tym celu kwotę 2000 złr. i polecono Wydziałowi krajowemu wypracowanie szczegółowego programu, przedłożył Wydział krajowy taki program wyliczając w nim, jakiego rodzaju datami statystycznymi zajmować się będzie biuro statystyczne. Komisja administracyjna proponuje zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, ażeby na utrzymanie tego biura wyznaczono kwotę 5000 złr. rocznie, żąda zaś tylko tymczasowego urządzenia tegoż biura na lat trzy.

Przy tem komisja objawia zdanie, iż program biura statystycznego z natury swojej nie mógłby być przedmiotem obrady w Zgromadzeniu ustawodawczem a Wydział krajowy przedkładając takowy chciał tylko zadosyć uczynić poleceniu Sejmu z roku przeszłego, okazując szczegółowe zadania dla biura statystycznego i działy na które takowe rozłożyć można.

Komisja sądzi nadto, że program przedłożony nie jest wyczerpującym, jest z niektórych względów za rozciągnięty, mieści albowiem w sobie przedmioty, które albo nie wymagają pracy biura statystycznego albo też całkiem do zadań statystycznych nie należą. Natomiast brakuje w tym programie wymienienia niektórych stosunków co do których daty statystyczne mogą być bardzo pouczające. Ale w ogóle komisja administracyjna sądzi, że nie można prac statystycznych jakkolwiek na użytek kraju wyłącznie zbieranych, ująć i zamknąć w ściśle oznaczony program, — i nie wypada pod tym względem zakreślić z góry ograniczenia jakie program musiałby w sobie mieścić. Dostarczy go odpowiednio potrzebie pojęcie zadania statystyki, która dziś stała się już przedmiotem nauki, wskaż okoliczności, do których przeważnie dla praktycznego rezultatu odnosić się będą i wynikiem z dłuższego doświadczenia. Dla tego sądzi komisja, że najstosowniej będzie, jeżeli biuro do statystyki przy Wydziale krajowym zamiast uzyskać od razu stałe urządzenie, będzie przez nieco dłuższy czas tymczasowem, i tem uzasadnia swoje wnioski, które tak opiewają:

1. W Wydziale krajowym utworzone zostanie tymczasowe biuro statystyczne.

2. Na utrzymanie tego biura wyznacza

się z funduszu krajowego suma do wysokości 5.000 zł. przez lat trzy po sobie idących.

P. Gnie wosz zgadza się w zupełności z wnioskami komisji, ażeby biuro statystyczne tylko tymczasowo było urządzone. Sprzeciwia się zaś twierdzeniu w sprawozdaniu komisji zawartemu, jakoby program tego biura z natury swojej nie mógł być przedmiotem obrad Sejmu jako ciała ustawodawczego. Sejm bowiem jest nie tylko zgromadzeniem ustawodawczem ale oraz zajmując się sprawami administracyjnymi niejako ciałem administracyjnym. Mowca zgadza się z utworzeniem biura statystycznego tem bardziej, ile że takowe już w krótkim czasie swego istnienia dało dowody swej użyteczności, mianowicie zestawienie czynności władz autonomicznych bardzo jest ważnym z tego względu, iż dowodzi żywotność tychże. Żałuje mowca tylko, że 19 powiatów nie poczuło się do obowiązku zadosyćczynienia żądaniu najwyższej władzy autonomicznej o nadesłanie odnośnych dat.

P. ks. Lisiewicz nadmienia, że mamy zebrane daty w Namiestnictwie i ministerstwie, a przecież tam nie ma biur statystycznych. Ztąd wnosi mowca, że idła Wydziału krajowego takiego biura nie potrzeba. Każda władza ma swoją registraturę, z której wszystkie data odnoszące się do jej czynności czerpać można, niepotrzeba więc osobnego biura statystycznego.

P. Dunajewski odiera zarzuty poprzedniego mowcy, uwydatniając różnicę, jaka zachodzi między registraturą a biurem statystycznym. Niedosć jest ustanowić jednego urzędnika, któryby zbierał pojedyncze cyfry, gdyż mamy mnóstwo wykazów bardzo dokładnych, które się do niczego nie zdadają. Tu trzeba kierownictwa umiejętnego, aby wiedzieć, co i w jakim kierunku zbierać.

P. ks. Pawlików uznaje potrzebę ustanowienia biura statystycznego, uważa jednak, że z powodów finansowych nie należy na to zezwolić. Kraj bowiem jest za nadto ubogi, aby sobie mógł pozwalać tego rodzaju wydatki.

Autonomia nasza jest bardzo piękną rzeczą ale bardzo dużo kosztuje, a gdy nawet i bogatsze kraje dotąd bez takich biór się obchodzą, to i nasz kraj również powinien się bez tego obejść.

P. Krzczunowicz opowiada, że słyszał raz propozycję, aby zniszono uniwersytety, ponieważ takowe dużo kosztują. Żądanie, aby nie zaprowadzać biura statystycznego z powodu, iż takowe dużo kosztuje jest podobnem do tej propozycji. Jestto bowiem wydatek, który stótkrotnie się opłaca, gdyż przy każdej sposobności, gdzie tylko chcemy wprowadzić jakie ulepszenie, potrzebne nam są daty statystyczne. W obronie naszej własnej kieszeni musimy często używać dat statystycznych.

P. Antoniewicz sprzeciwia się utworzeniu takiego biura, wnosi przejście do porządku dziennego nad sprawozdaniem komisji i wyznaczenie 2000 złr. na tymczasowe biuro.

P. Chrzanowski dowodzi, że wydatki na biuro statystyczne jest bardzo produkcyjnym, a oszczędność w tym kierunku byłaby rozrzutnością. Dziwi się mowca, że właśnie ci posłowie, którzy swoimi głosami przyczynili się do tak nieekonomicznego użycia pożyczki 80 milionowej teraz przemawiają za oszczędnością.

Przemawiali jeszcze posłowie Skwarczyński i Weigel za wnioskami komisji, a w końcu ks. Pawlików w zabierając głos dla sprostowania faktu, oświadczył panu Chrzanowskiemu, że nie tylko 15 głosów ruskich ale i 40 głosów polskich oświadczyło się za pożyczką 80 milionową, poczem jeszcze p. Chrzanowski odparł, że nie mówił o całej pożyczce, ale tylko o odrzuceniu poprawki posła Mendelsburga.

Po odrzuceniu wniosku przejścia do porządku dziennego nastąpiła dyskusja specjalna, w której punkt 1. wniosku komisji bez dyskusji został przyjęty. Opiewa on:

W Wydziale krajowym utworzone zostanie biuro statystyczne.

Przy punkcie 2. poseł Antoniewicz wniósł, ażeby zamiast sumy 5.000 złr. przeznaczyć 2000 złr. Przeciwko temu przemawiali pp. Dunajewski i Chrzanowski, a p. Pietruski postawił poprawkę, mającą na celu uwydatnienie, iż kwota 5000 złr. przeznaczona jest corocznie, poczem po odrzuceniu wniosku p. Antoniewicza, przyjęto punkt 2. wniosku komisji.

Na utrzymanie tego biura wyznacza się z funduszu krajowego suma do wysokości 5000 złr. rocznie na trzy po sobie idące lata.

Z porządku dziennego nastąpiło pierwsze czytanie wniosku księcia Czartoryskiego o zastrzeżeniu Sejmu przeciwko wyborom bezpośrednim.

P. ks. Czartoryski uzasadnia swój wniosek jak następuje:

Poseł ks. Czartoryski. W motywowaniu wniosku przemennie i kilkunastu kolegów postawionego, nie będę nadużywał cierpliwości Izby, sądzę bowiem, że wniosek takiego rodzaju, albo motywuje się sam

przez się, więc zawiera w sobie motywowanie, albo bliższe szczegółóły motywowania byłoby niestosowne. Wprawdzie przy tej sposobności łatwo byłoby rozwinąć się nad całem położeniem politycznym, łatwo byłoby mówić o przebiegu tych okoliczności, które doprowadziły do teraźniejszego stanu rzeczy. Jednakże, chociaż to należałoby do przedmiotu, wolę ograniczyć się tylko do uwag, które zdają mi się niezbędne.

Niepowiem więc wszystkiego, co by powiedzieć można, ale powiem to, czego pominąć niepodobna.

Naprzód zwracam uwagę panów na to, że wniosek nasz jest prostym, naturalnym, logicznym wynikiem tego ustępu adresu sejmowi przeszłorocznego, w którym jest mowa o bezpośrednich wyborach. Ustęp ten brzmi tak:

„Zapowiedziane wnioski o bezpośrednich do Rady państwa wyborach w kraju naszym wzbudziły różnorodne domysły i obawy. Sejm nasz ma prawo wybierania posłów do Rady państwa, przez Ciebie Najj. Panie! statutem krajowym potwierdzone. Naruszyć to prawo lub odjąć je sejmowi, bez jego zezwolenia, byłoby to zachwiać wiary w prawa konstytucyjne i podkopać podstawy oparte na tych prawach porządku.“

Ustęp ten był wtenczas uważany ogólnie jako najwybitniejszy z całego adresu. Otóż do tego ustępu nawiązujemy nasz wniosek. Jeżeli bowiem wtenczas w obec zamierzonego dopiero zaprowadzenia bezpośrednich wyborów do Rady państwa, Sejm wypowiedział swoje w tej mierze przekonanie, jeżeli w ten czas sejm wskazał na istniejące prawa, niepodobna zdaje mi się, ażeby teraz o tem milczeć gdy się stało to, czego się wtenczas obawiano. Jeżeli sejm wtedy czuł się w obowiązku w obec zamierzonego faktu podnieść głos w imieniu prawa kraju naszego i dobra monarchji, to nie może popełniać tej niekonsekwencyi, ażeby teraz, skoro ten akt stał się rzeczywistością, milczeniem to do wiadomości przyjmował, co by znaczyło, że się zgadza na to, co się stało.

Wobec tego faktu dokonanego, wyborcy w kraju powołani do wyboru posłów do Rady państwa mogli się poddać konieczności, bo niemieli ani bezpośrednich powodów ani sposobu zaprotestowania przeciw temu, w obec faktu dokonanego wybrani do Rady państwa mogli się poddać konieczności w tej myśli, że odpowiadają woli wyborców i uważają to jako swoje zadanie, dodatnio działać na tem jedynem polu, które im pozostało.

Inne zupełnie położenie jest sejmowi krajowemu, oparte na statucie krajowym. Sejm powołany jest do bronięcia swoich praw tym statutem mu przyznanych. Sejm bezpośrednio został dotknięty, jemu wprost odjęto takie prawo, więc mniemam, że zadaniem sejmowi jest w tej sprawie głos podnieść. Wniosek nasz jest zresztą w ściślejszej łączności z ostatnią emanacją sejmową krajową, a już może ta okoliczność, że ta łączność z naszym wnioskiem istnieje, jeżeli nie dla wszystkich członków tej izby, to przynajmniej dla niektórych będzie miała swoje znaczenie i wartość.

Co do dalszych motywów zwracam uwagę panów na te, które już do wniosku są dodane a zwracam uwagę panów na te właśnie motywa dla tego, że to nie są ogólniki, które jeden tak, a drugi inaczej pojmuwać może, a które potrzebują dalszego szczegółowego komentarza, bo są oparte na danych rzeczywistych. Odwołujemy się do faktu, że §em 16. statutu krajowego, prawo wybierania posłów do Rady państwa zostało krajowi poręczone; odwołujemy się do faktu, że zaprowadzono bezpośrednie wybory do Rady państwa bez wiedzy, bez zezwolenia i bez współudziału sejmowi; odwołujemy się do ostatniej właśnie emanacji sejmowej przeszłorocznej, odwołujemy się nareszcie do prawa sejmowi i do obowiązku sejmowi; do prawa na podstawie §. 19. statutu krajowego, który pozwala sejmowi czynić wnioski względem urzędzeń ogólnych, dotyczących się dobra monarchji i kraju; do obowiązku sejmowi, bo przecież pierwszym obowiązkiem sejmowi jest i będzie przestrzegać prawa kraju.

I w tem wypowiedzeniu jestem właśnie w łączności z adresem sejmowi, z tem, co sejm oświadczył a nawet ostatnia delegacja sejmowi, kiedy wobec zaprowadzenia wyborów bezpośrednich z Rady państwa wyszła. Tyle co do treści.

Jenakże może ktoś powie: wniosek jest słuszny, ale nie na czasie. Nie wiem, czy mam na serjo brać ten zarzut. Mnie się zdaje, że to zwykła mowówka tych, co są przejęci podwójną obawą, to jest, boją się każdego podjętego kroku na drodze legalnej opozycji, ale i boją się wypowiedzieć, że tego nie chcą; dlatego chwytają się tego środka i mówią: wniosek dobry ale nie na czasie. Otóż jeżeli wniosek ten nie jest na czasie teraz, to rzecz jest na czasie, bo jeżeli sejm ma prawo wypowiedzieć protest albo zastrzeżenie przeciw temu faktowi, to przecież nie może w innym czasie, jak tylko w tym, kiedy sejm po raz pierwszy się zbiera po zaprowadzeniu tego faktu.

Inni znów może powiedzą: zgadzamy się z wnioskiem, ale nie z formą. To już pojmuję, że ktoś szczerze może się zgadzać z rzeczą, ale właśnie nie w tej formie, którą wybraliśmy. Tym przeciwnikom powiem, że wybraliśmy tę formę, bo nam zdawała się krótszą, jedyniejszą i stosowniejszą niż adres, bo wreszcie bez ogólnikowych twierdzeń można było trzymać się ściśle rzeczy i tym sposobem odpowiedzieć celowi. Zresztą możemy się mylić i pod tym względem będzie to rzeczą komisji, jeżeli sejm zechce wybrać takową, ułożyć formę wniosku. Komisja wybrana z łona więc szości sejmowi w duchu tej większości zechce zapewne przedstawić sejmowi wniosek. My swoje zrobiliśmy; przez to nie chcemy powiedzieć, iżbyśmy zrobili coś nadzwyczajnego. Zrobiliśmy to, co nakazywało nam nasze sumienie, nasze zapatrywanie polityczne, to, za co z całą spokojnością możemy brać odpowiedzialność wobec wyborców naszych i wobec kraju.

Według brzmienia wniosku miał być takowy odesłany do osobnej wybranej się mającej komisji. Na wniosek księcia Zaklińskiego zarządził książę Marszałek imienne głosowanie którego rezultat był następujący:

Za odesłaniem do komisji głosowali: p. p. hr. Badeni, Chrzanowski, książę Czartoryski, dr. Czerkawski, Cywiński, Dzwonkowski, dr. Grocholski, dr. Gross, Haller, Hoppe, dr. Hoszard, ks. Kaczała, dr. Kamiński, Kaszewko, Kirchmajer, br. Konopka, hr. Koziębrodzki, Krański, Krzczunowicz, dr. Majer, dr. Męciński, Paszkowski, Piliński, Podlewski, Pohorecki, dr. Rutowski, dr. Rydzowski, Ryłski, książę Sapięba Adam, dr. Sawczyński, Serwatowski, Skrzyński, dr. Skwarczyński, dr. Smolka, Spawiański, hr. Szeptycki, Szumanczowski, Szeliski, Słonecki hr. Tarnowski Jan, Tetmajer, Torosiewicz Emil, Trzeciński, Tyszkowski, dr. Weigel, Weissmann, dr. Wereszczyński, hr. Wodzicki Henryk i Ludwik, Wolański Erazm i Mikołaj, ks. Zawadowski, dr. Zyblikiewicz.

Przeciw odesłaniu do komisji głosowali: p. p. Agopowicz, dr. Antoniewicz, Bartoszewski, br. Baum, Breuer, Biłous, Bodnar, Całkowski, Chrapek, dr. Czajkowski, Dąbrowski, Drozd, dr. Dunajewski, Fecak, Firlej, Garbaczynski, Gawronek, Głogowski, hr. Golejewski, J. Exc. hr. Gołuchowski, Gniewosz, Hajdamacha, ks. Halka, Hubar, Iwaniszów, dr. Janowski, Jasiński Józef, Jaworski Paweł, Jędrzejewski, dr. Kabat, Kalir, Kerepin, Kobylarz, Kocko, Kocylowski, Kozanowicz, ks. Król, ks. Krasicki, ks. Krzyżanowski, Kuczkowski, ks. Kulczycki, Kuzara, Laskosz, Lisiewicz, hr. Łos, dr. Madejski, ks. Mandyczewki, Michalski, Oskard, ks. Ozarkiewicz, ks. Pawlikow, ks. Pietruszewicz, Pietruski, Polanowski, Popiel, J. Ex. hr. Potocki Alfred, hr. Siemiński, Siwiec, ks. biskup Stupnicki, ks. Szaszkiwicz, Szczepański, Szemelowski, Szott, Szujski, Szurlej, Turczyn, hr. Wesołowski, Wężyk, Wisniowski, Włodek, ks. Zakliński, J. Ex. dr. Ziemiałkowski, Żołądź.

Wniosek został tedy odrzucony przy pierwszym czytaniu.

Z porządku dziennego uzasadniał p. Szczepański swój wniosek o wprowadzeniu przymusu asekuracyjnego. Mowca mówił z przeciwnego końca sali wśród wielkiego gwaru, tak, iż słów jego na trybunie dziennikarskiej nie słyszano. Po krótkiej dyskusji odesłano wniosek ten do Wydziału krajowego.

Przyszłe posiedzenie jutro w piątek o godz. 11. rano.

PRZEGLĄD POLITYCZNY.

Austria - Węgry. Z informacji zasięgniętych w kołach kompetentnych wiedeński korespondent *Bohemi*, że wiadomość o zupełnem ustąpieniu Deaka z widowni politycznej jest przedwczesną. Jednakże niewątpliwą jest rzeczą, że zamiar taki istnieje, co usprawiedliwia zgrzybiały wiek i słabość wielkiego patrioty węgierskiego. Nie po raz pierwszy radzą dziś lekarze Deakowi, ażeby złożył mandat i użył zupełnego spokoju a jeżeli dotąd te rady nie zostały uwzględnione, tem mniej zapewne skłonny będzie do tego Deak w tej chwili, gdy jego zupełne usunięcie się byłoby ogromną klęską dla Węgier. Deak wie o tem dobrze, co wcale nie ubliża jego historycznej skromności. Deak jest nadto gorącym patriotą, ażeby ustąpić mógł z areny politycznej z hasłem: *Après moi le deluge* nie znalazłszy przedtem męża, któremu mógł spokojnie przekazać położone w nim zaufanie całego narodu. Że Deak szuka takiego następcy, dowodzi uwaga jaką zwraca na działalność Ghyczego i owacya inauguracyjna przez niego wskutek usunięcia się Ghyczego z parlamentu. Przy swojej abnegacji i znajomości stosunków Deak wie dobrze, że nowa organizacja stronnictwa, od której zawisłem jest obecnie dobro Węgier, łatwiej zostanie dokonana, jeżeli żadna strona nie będzie zmuszoną poddać się kierownictwu

dotychczasowych naczelników a mianowicie jeżeli wszystko uchylonem zostanie, aby narazić mogło członków lewicy na zarzut, że poddają się zupełnie przeciwnemu stronnictwu. Dla tego Deak chętnie ustąpiłby ze stanowiska naczelnika na korzyść nowego odpowiedniego kandydata. Ale uczyni on to po nabyciu przekonania, że skutkiem jego ustąpienia nie będzie rozstrój albo rozdwojenie lecz wzmocnienie i zjednoczenie stronnictwa. Ponieważ obecnie Deak nie widzi tak pomyslniej konstellacji stosunków politycznych więc z tego powodu panuje w Peszcie przekonanie, że wiadomość o jego ustąpieniu jest przedwczesną.

— *Deutsche Ztg.* zapowiada wniesienie do Rady państwa projektu ustawy o towarzystwach akcyjnych i komandytowych zaraz po ponownem otwarciu posiedzeń.

Niemcy. Podajemy dziś drugą część projektu ustawy o ślubach cywilnych, przedłożonego sejmowi pruskiemu przez ministra Falka:

Rozdział II. O księgach urodzeń.
§. 13. Każde nowonarodzone dziecko należy w przeciągu tygodnia zameldować do urzędnika stanu. §. 14. Do zameldowania dziecka obowiązani są: 1) Ślubny ojciec. 2) Akuszerka i lekarz obecni przy urodzeniu dziecka. 3) Każda inna przy urodzeniu dziecka obecna osoba. 4) Ten, w którego domu lub mieszkaniu dziecko się urodziło. 5) Matka, skoro jest już dość silną. Obowiązek zameldowania nowonarodzonego dziecka mają również wymienione osoby dopiero wtedy, jeżeli pierwsi wymienionych osób nie ma lub nie mogą donieść o zaszłym urodzeniu odpowiedniemu urzędnikowi stanu. §. 15. Zameldowanie nowonarodzonego dziecka powinno osobie nastąpić lub przez osobę do tego upoważnioną. §. 16. Przy dzieciach, które na świat przychodzą w publicznych zakładach (zakładach położniczych, szpitalach, więzieniach i t. d.) obowiązek zameldowania nowonarodzonego dziecka spada na przełożonych zakładu. Wystarcza urzędowe pisemne doniesienie. §. 17. Urzędnik stanu ma prawo przekonać się o prawdziwości doniesienia, jeżeli mu zameldowanie zdaje się wątpliwem. §. 18. Zapis przypadku urodzenia powinien zawierać: 1) Imię i nazwisko, wiek, stan, zatrudnienie i mieszkanie tej osoby, która doniosła o nowonarodzonego dziecka. 2) Miejsce, dzień i godzinę urodzenia a przy kilku dzieciach kolejno czas, w którym się urodziły. 3) Płeć dziecka. 4) Imię dziecka. 5) Imię, nazwisko, stan, zatrudnienie i mieszkanie rodziców. Jeżeli imię dziecka w czasie zapisu nie było jeszcze ustanowionem, to należy je zapisać później a najdalej w dwa miesiące po urodzeniu. Zapis imienia skutecznym się wtedy na boku przy zapisie urodzenia. §. 19. Jeżeli dziecko nieżywe przyszło na świat, albo umarło przy urodzeniu, należy donieść o tem najpóźniej następnego dnia po urodzeniu. §. 20. Kto znajdzie nowonarodzone dziecko, musi donieść o tem najpóźniej w dniu następnym władzy miejscowej. Władza miejscowej obowiązkiem jest postarać się o wysłanie osoby, do której dziecko należy i zameldować takowe u urzędnika stanu w miejscu, w którym dziecko znalezione. Zapis taki musi zawierać miejsce, okoliczności zaszłe przy znalezieniu dziecka, jakoteż wierny opis jego ubioru, prawdopodobny wiek jego, płeć, urząd lub osobę, której opiece powierzono dziecko i imię jakie mu nadano. §. 21. Uznanie dziecka za ślubne może być tylko wtedy zapisane w księdze, jeżeli ojciec osobiście każe je za swoje zapisać u urzędnika stanu lub jeżeli przyznaje się do ojcostwa nastąpiło w urzędowym dokumencie. §. 22. Jeżeli zapis nowonarodzonego dziecka w trzy miesiące po jego urodzeniu ma być skutecznym, w takim razie musi osobie ku temu dać pozwolenie prokuratora po zbadaniu dokładnem stanu rzeczy. Koszta z tego wynikłe opłaca ten, kto dziecko zameldować zaniedbał. §. 23. Zmiany, jakie po zapisaniu urodzenia mają być w księdze zapisane, powinny być zanotowane na wniosek odnoszących osób, na boku zapisu.

Francya. Jenerał du Temple, który w Zgromadzeniu narodowem interpelował był rząd co do zamianowania markiza de Noailles ambasadorem włoskim, wystosował do dziennika *Union* list następujący: „Panie Redaktorze! Interpelacja moja widocznie o spokój przyprowadziła dziennikarstwo. Pospieszam więc z uspokojeniem opinii publicznej. Wojny nie wypowiem, lecz po prostu żądać będę ażeby zachowywano więcej godności w stosunkach naszych z pewnymi obcymi państwami. Wiem, że jak niegdyś Chlodwig usłyszawszy opowiadanie o młecie Chrystusa zawołał: „Ach dla czegoż mnie tam nie było z Frankami moimi!“ — tak potomkowie tych Franków, dzisiejsi Francuzi, mało się troszczą o cierpienia zastępcy Chrystusowego. Zajmują się oni, po największej części, czem innym wcale. Mógłże by mi kto przeszkodzić w wypowiedzeniu tego? Parlamen-

taryzm w pewnych rękach ma za sobą niewyczerpane źródła pomocnicze. Kierownicy intrygi przeciw podjęciu wojny, gotowi są także opuścić Boga swego. Powiadają: „Nie jesteśmy przygotowani!“ Do obrony sprawy Bożej jest się każdej chwili przygotowanym, a maż bez trwogi i wady ani przez chwilę liczyć się nie powinien z okolicznościami a by spełnić swój obowiązek. Przyjm pan etc. *du Temple*.

— Na posiedzeniu Zgromadzenia narodowego d. 12 b. m. p. Belcastel, z stronnictwa klerykałno legitymistycznego wykazywał potrzebę zaprowadzenia w zakładach poprawczych i karnych nauki religii, przy czem minister marynarki nadmieniał, że do Nowej Kaledonii wyprawiono już księży i nauczycieli. Przyjęto następnie ostatnie ustępy budżetu marynarki. Jakoteż budżet ten w całości. Posiedzenie to zresztą nie w sobie nie zawierało ciekawego.

Z posiedzenia odbytego d. 13. b. m. podajemy co ciekawsze szczegóły. Dep. Périn, który dniem przedtem przemawiał w sprawie deportowanych, zażądał głosu, aby zaprotestować przeciw rzuconym przy tej sposobności przez dep. Galloni d' Istria słowom: „deportowani są to mordercy i podpalacze!“ „Republikaninem jestem — odp. parł ostatni — oświadczyć muszę jednak, że mordercy jenerałów Thomasa i Lecomtea nie zasługują na współczucie, że nie są oni nawet politycznymi przestępcami lecz pospolitymi.

Obrodowano następnie nad budżetem ministerstwa oświaty, który ogółem preliminaruje 16,383,454 franków wydatków. Dodano do tej sumy jeszcze 8,000 franków. Cyfrę zaś budżetu duchowieństwa, wynoszącego przeszło 40 milionów, powiększono o 100 tysięcy franków. De Janzé żąda wykreślenia dodatkowego kredytu dla podsekretarza stanu a przeniesienia tych kwot do budżetu oświaty. Zgromadzenie jednak odrzuca dotychczasową poprawkę. Wallon domagał się następnie wykreślenia pożyczki kredytu dla obserwatorium meteorologicznego, po przemówieniu wszakże Raoula Duvala zgromadzenie przyjęło i tę pożyczkę. Dłuższa w końcu rozprawa wywiązała się przy ustępie 24 budżetu oświaty „Subskrypcje literackie i naukowe oraz biblioteki ludowe“ preliminarującym 190,000 franków. Mówiono wiele o bibliotekach ludowych, potrzebie tychże i zadaniu, uchwały stanowiącej wszakże nie powzięto co do tej pożyczki.

Wniosek p. Philippoteaux względem wykluczenia od prawa wybieralności wojskowych, w nowej redakcji brzmi następnie: „Artykuł jedyny. Aż do ogłoszenia nowej ustawy wyborczej żaden z członków armii i marynarki zostający w służbie czynnej, jakiegokolwiek był stopnia i godności nie może być wybranym do Zgromadzenia narodowego. Postanowienie to zastosowane będzie także do takich wojskowych i marynarzy, którzy zostają w stanie dyspozycji albo nie zostają w służbie czynnej, nie rozciągają się wszakże na oficerów drugiej części sztabu jenerału oraz rezerwy.

Dzienniki paryskie opowiadają, że ks. Brogrie zaprosiwszy jen. du Temple do siebie usiłował skłonić go do cofnięcia znanej interpelacji, przedstawiając mu, że interpelacja ta dąży do obalenia ministerstwa. Jenerał odpowiedział mu na to: „Żadnej do tego nie przywiązuję wagi, czy ministeryum pańskie utrzyma się czy nie, na s bowiem ono nie reprezentuje.“ Jenerał jest jak wiadomo arcykatolikiem i szambordzistą. Wobec takiej odpowiedzi książe Brogrie miał już zaniechać zamiaru pozyskania skrajnej prawicy i zwrócił się do lewego centrum a nawet po części u lewego centrum szuka poparcia.

Włochy. Wiadomo, że małżeństwa cywilne istnieją we Włoszech już od lat kilkunastu, lecz dopiero teraz będą miały charakter przymusowy. Izba deputowanych przyjęła bowiem następującą ustawę, przedłożoną jej przez ministra sprawiedliwości Viglianiego.

„Duchowny jakiegokolwiek wyznania, któryby udzielił błogosławieństwa kościelnego przed zawarciem małżeństwa cywilnego będzie karany grzywnami od 200—500 franków, w razie powtórneho wykroczenia karą więzienia od 2—5 miesięcy.

Małżonkowie, którzyby przekroczyli wyrażony tu przepis, ulegną karze pieniężnej od 100 do 500 fr. Jednakowoż jeżeli w przeciągu trzech miesięcy po otrzymaniu błogosławieństwa kościelnego zawrą małżeństwo cywilne wedle przepisów kodeksu cywilnego, kara ta zniesioną zostanie.

Małżeństwa pobłogosławione w kościołach przed wniesieniem niniejszej ustawy jeśli w przeciągu 4 miesięcy zostaną uzupełnione przez zawarcie małżeństwa cywilnego, będą mieć wszystkie skutki cywilne od dnia kościelnego błogosławieństwa, jednakowoż bez narażenia praw przez trzecie osoby nabytych.

Hiszpania. O bitwie z 9. b. m., o której donieśliśmy niedawno wedle telegramu specjalnego korespondenta *Gas. kol.*, nadeszły już bliższe wiadomości z Madrytu. Dnia 9. b. m. stoczona została pod Velabietą krwawa bitwa między jen. Moriones, który rozporządzał siłą 14,000 ludzi i 10 dział a Karlistami pod dowództwem Lizarragi i Radica liczącymi 9000 ludzi i 2 działa. Karliści wyparci zostali ze stanowisk, lecz zadali armii ciężkie straty. Mamy bowiem 100 zabitych a 300 rannych, między którymi znajduje się jeden jenerał brygady, 2 podpułkowników i wielu oficerów. Bitwa ta pozwoliła nam zaopatrzyć miasto Tolosę 40,000 racyj. Nazajutrz po bitwie wkroczył naczelny wódz Moriones do Tolosy.

— Dziennik rządowy zamieszcza rozporządzenie ministra wojny zabraniające jenerałom i oficerom opuszczać swe stanowiska pod jakimkolwiek pozorem bez szczególnego pozwolenia ministra wojny. Zabroniono również wszystkim oficerom składać komendę przed przybyciem następcy.

Proces Bazaine'a.

Dokończenie rozprawy z 8. grudnia.

Obrońca zbija następująco zarzut, jaki czyniono Bazainowi z powodu jego bezczynności, i w dowód przeciwnego twierdzenia swego przytacza 47 listów i rozkazów, które marszałek wydał od 25. sierpnia do 29. września; wylicza także szereg bitw stoczonych pod Metzem. Mówi, że mógł on w więcej działach. Zapominają jednak, że szpitale były przepelnione, że nie miano leków w bitwach stoczonych pod Metzem było 40,000 zabitych i rannych Francuzów. Prawda, że Prusacy stracili jeszcze więcej Stacjonując częściej potyczki, zwiększyłyby się niepotrzebnie liczbę ofiar. Trzeba było być w Metz, aby mieć wyobrażenie o stanie rzeczy. Waleczny jenerał Changarnier sam protestował przeciw podejrzeniu miotanym na Bazaina. Łatwo to rozprawić, ale trzeba było brać udział w tych wielkich wypadkach, aby można wyrokować o nich. Gdy Bazaine 5go października miał zrobić ostatnie wysilenie przedarcia się przez linie pruskie, odradzał mu to jen. Coffinières. Ostatni ustęp pisma tego jenerala brzmi: „Daj Boże, żeby 150,000 żołnierzy armii Twojej i mieszkańcy Metz nie padli ofiarą Twojego postanowienia.“ Dowodzi to, że marszałek uczynił wszystko, co było w jego mocy. Nie mógł on wydobyć się z Metz, lecz uczynił wszystko co mógł aby się ztamtąd wydobyć.

Po krótkiej pauzie przechodzi Lachaud do układów z nieprzyjacielem. Cytuje sprawozdanie p. Debains sporządzone wedle informacji zasięgniętych u Niemców. Sprawozdanie to, które zakomunikowano jenerałom skreśla ogólną sytuację europejską. Sytuacja ta była niepomyślną. Wprawdzie Rosya skłaniała się do interwencji na rzecz pokoju, lecz Niemcy nie chcieli układać się z rządem rewolucyjnym. 600,000 wojsk niemieckich znajdowało się we Francji, która miała do dyspozycji jedną tylko armię Metz. obrońca zauważa, że dokument ten zakomunikowany został tylko komendantom korpusów. Dalej wspomina o artykule umieszczonym w dzienniku *Journal de Reims* wedle którego rząd niemiecki zamierzał traktować albo z cesarową albo z Bazainem. Było to wezwanie Bazaina do rokowań. Prusy dały do poznania, że nie chcą układać się z rządem tymczasowym i nielegalnym, że jednak rozpoczęłyby rokowania z rządem legalnym.

Lachaud przechodzi do sprawy Régiera. Kto to jest ten Régier? Jest to człowiek, który chce odegrać ważną rolę; próżność góruje u niego nadewszystkiem. Régier posiada wiele przebiegłości i trochę wymowy. Chciał on odegrać rolę pośrednika, pojednawcy. Nie można było odprawić tego człowieka nie wysłuchawszy go. Bourbakiemu niesłusznie zarzucają wydalenie się z Metz, sądził on, że misja jego ocali armię, która już sama ocalić się nie mogła.

Obrońca wygłasza najważniejszy swój argument: wyjątkowe położenie Bazaina. „W zwykłych czasach, jenerał któryby tak postępował, byłby winnym, lecz Bazaine znajdował się w nadzwyczajnem położeniu.“ Po odjeździe Régiera otrzymał marszałek depezesz od Bismarcka z zapytaniem, czy zgadza się na kapitulację pod pewnymi warunkami. Marszałek odpowiedział że tak. obrońca do tej odpowiedzi nie przywiązuje takiej wagi, jak oskarżenie; widzi on w niej środek otrzymania wiadomości, nic więcej. „Trzeba przyznać, że wnioski, jakie p. komisarz rządowy wyciąga z epizodu z Régierem, nie są uzasadnione.“

P. Lachaud przechodzi następnie do komunikacji z Metzem. We wrześniu i październiku wysłano z twierdzy 21 posłańców, z których 7 przekradło się przez linie pruskie. Rząd obrony narodowej wysłał w tym czasie 15, z których tylko jeden Risse zdołał dostać się do Metz. „Cóż można zarzu-

cić Bazainowi, czyż nie robił on więcej niż rząd obrony narodowej? Wyprawiano oprócz tego gołębie pocztowe i balony. Zarzuty aktu oskarżenia są co do tego punktu zupełnie nieuzasadnione. Zresztą rząd obrony narodowej nigdy nie myślał na serio o ocaleniu Metz. Mówiono jedynie o walce „na noże“. Rząd obrony narodowej wiedział aż nadto dobrze, że jest to rzecz niepodobna. Jenerał Trochu i Juliusz Favre mówili, że Metz musi upaść, jeśli nie otrzyma odsieczy.

Jenerał Trochu oświadczył również, że liczył na Metz i Strassburg. Później, gdy się dowiedział o kapitulacji Metz powtórzył to samo.

Mówiąc o zeznaniach Gambetty przed sądem wojennym wspomina obrońca o słowie „insynuacja“, którego użył ex-dyktator. Znam go, mówi p. Lachaud, oddawna; łączą mnie z nim związki przyjaźni. Chciałbym, żeby mu oddano sprawiedliwość. Gdy tak gwałtownie uderzano na niego, uważałem za obowiązek wzięść go w obronę. Pan Gambetta jest to człowiek ambitny lecz patryotyzm jego jest gorący i szczerzy. Ten patryotyzm będzie jego usprawiedliwieniem w obec historii. Lecz ja mam obowiązek mówić prawdę. Sądowi wiadomo, co marszałek opowiadał na tem miejscu o wypadkach w Tours; podobne wyjaśnienia dał p. Testelin i jen. Bourbaki o tem, co się działo w Metz. Gdybym miał wybierać między jen. Bourbakim a panem Gambettą nie wahałbym się dać pierwszeństwo zeznaniom walecznego jenerala. Lecz rządowi obrony narodowej potrzeba było kozła ofiarnego: wydał więc na łup marszałka Bazaina. Niepojętemi dla mnie są proklamacye panów Glais Bizoia, Cremieux i Gambetty, którzy utrzymują, że Bazaine zdradził; lecz to nie wszystko, oni bowiem powiedzieli, że jest więcej zdradców. A przecież p. Gambetta wiedział bardzo dobrze, że od 15. października nie można było przedsięwziąć żadnej operacji. Gdy król pruski ujrzał te proklamacye był oburzony tem zbezczeszczeniem walecznego wojownika, który z takim mężstwem wypełniał swe obowiązki.

Król pruski, który jest żołnierzem w całym znaczeniu tego słowa, skwalifikował postępowanie Bazaina inaczej niż pan komisarz rządowy. Dwie te proklamacye Gambetty przeciw Bazainowi były głównym powodem, dla którego król pruski zerwał swe układy z Thiersem przy końcu października. Król pruski był słusznie oburzony, że szef wojskowy (Gambetta był wówczas ministrem wojny) powążył się w taki sposób znieważać marszałków jenerałów i pułkowników, którzy walczyli na czele jego żołnierzy. Muszę tu z ubolewaniem wyrazić, że więcej on był oburzony tem postępowaniem pana Gambetty niż pan komisarz rządowy w swoim rekwizytorjum. (Tu przytacza Lachaud odnośny ustęp 2 mojej jen. Pourcet) Panie komisarzu, pan sądzisz, że Gambecie przysługiwało prawo wyrazić w ten sposób boleść narodu, a jeżeli pan zrobiłeś jakie zastrzeżenie, to chyba bardzo małe. Jaki? Pan Gambetta znieśli wódzów tej walecznej armii a pan wyrażasz zadowolenie, że oczyścił on się w tej sali z niesłusznego podejrzenia? Wystarczy panu zatem, że Gambetta po trzech latach cofa owe obelżywe wyrazy, i oświadcza nadto, że jesteś zadowolony? Zaprawdę, dajże pan dowód wielkiego zaparcia się i wielkiej uprzejmości. Otoż ja, chociaż nie jestem żołnierzem, nazywam to infamią. Cieszę się, że nie ja sam jestem tego zdania, lecz ubolewam, że ja pierwszy, nazwałem rzecz po imieniu“.

KRONIKA.

○ **Okropny wicher** panował wczorajszej nocy na polach. Pociągi kolejowe spóźniły się w skutek tego o nieznaczną zresztą ilość czasu.

≡ **Na dworcu kolei Karola Ludwika** zdarzył się wczoraj nieszczęśliwy wypadek. Robotnik Szumański, zatrudniony już od lat kilku przy warsztatach kolejowych, chciał w nocy przejść przez szyny i niepostrzeżony przez nikogo wlaź w tym celu pod koła pociągu, który nagle puszczony w ruch przejechał ciało nieszczęśliwego i formalnie na miazgę je poszarpał. Z powodu ciemnej bardzo nocy dopiero znacznie później odkryto zwłoki nieszczęśliwego.

* **Zguba.** Miroslaw N. inżynier przy kolei Arcyksięcia Albrechta zamieszkały pod l. 6, przy ulicy Trybunalskiej zgubił wczoraj około godz. 4. po południu w ulicy Łyczakowskiej mały pulares z angielskiego czerwonego juchtu, w którym były dwa banknoty po 100 zlr, wizytowe karty właściciela i receptis urzędu pocztowego w Mikołajowie.

* **Aresztowanie** tej nocy za wścizęstwo Maryę Goreń, która prowadzona do aresztów policyjnych ze złości wybiła szybę w oknie kamienicy pod l. 11 na placu Halickim; tudzież znaną złodziejkę Maryę Diakon za zakazany pobyt we Lwowie i usiłowane przekupienie straży policyjnej

(G) **Zapiski dycezyjne.** Ks. Szymon Krupiński, były wikary przy łac. probostwie w Grzybowie, otrzymał nominację na opróżnioną (po ks. Janie Jaworskim teraźniejszym prefekcie seminarium) posadę wikaryusza przy łac. kościele katedralnym w Tarnowie. — Dotychczasowy zawiadowca g. k. kapelanii w Sielcu, ks. Michał Czykałuk, otrzymał dnia 10 grudnia 1873 r. kanoniczną instytucję na gr. kat. probostwo w Terpilówce, (archidyecezyi lwowskiej) w skutek czego przeniesiono dotychczasowego administratora w Terpilówce ks. Jana Harasymowicza jako takiego do Sielca. — Ks. Grzegorz Hrycej, dotychczasowy administrator g. k. kapelanii w Demianowie (archidyecezyi lwowskiej) otrzymał dnia 10. grudnia 1873 r. kanoniczną instytucję na powyższą kapelanję lokalną. — Ks. Andrzej Dziukowski, dotychczasowy zawiadowca łac. probostwa w Gniewczynie (dyecezyi przemyskiej) instytucją się dnia 9. grudnia 1873 r. na rzezone probostwo. — Ks. Paweł Sapecki, dotychczasowy wikary przy łac. probostwie w Dziukowcu, otrzymał na dniu 10. grudnia 1873 r. kanoniczną instytucję na probostwo w Sędziszowie, (dyecezyi przemyskiej).

* **Pożar obrócił w perzynę** dnia 9 b. m. domostwa Wasyla Kowlyka i Procia Gulaja wraz z budynkami gospodarczymi i częścią tegorocznego plonu w Gologórach w star. Złoczowskim. Szkoda wynosi przeszło 600 złr. wal. austr. Pożar powstał z niewiadomej przyczyny.

— **Cholera w Neapolu** i w ogóle w okolicach południowych Włoch wygasta w pierwszym tygodniu bieżącego miesiąca zupełnie.

† **Profesor Agassiz**, jeden z najznakomitszych przyrodników naszego wieku, znany zwłaszcza z walki jaką podjął z zwolennikami teorii Darwina, jak donosi telegram zmarł dnia 15. b. m. w Nowym Yorku. Agassiz zajmował się głównie badaniami ustrojów dna morskigo. Niedawno jeszcze donosił dzienniki o świeżo wynalezionym przez niego sposobie obliczania ilości światła, jaką pochłania morze w pewnej danej głębokości, za pomocą fizykalnego przyrządu. Agassiz był z urodzenia Szwajcarem. Urodził się w roku 1807, od roku 1846 zaś mieszkał w Ameryce.

† **Królowa-wdowa pruska, Elżbieta**, zmarła w Dreźnie d. 14 b. m., była ciotką arcyksiężnej Zofii, zmarłej przed rokiem, a córką króla bawarskiego Maksymiliana I. Urodzona 13. listopada 1801 w Monachium, poślubiona została w r. 1823 ówczesnemu następcy tronu pruskiego Fryderykowi Wilhelmowi, który wstąpił na tron d. 7. czerwca 1840 a zmarł 2. stycznia 1861. Stała do królewskiej jak widać domo było bezdzietnem. Po śmierci męża królowa wdowa nie przestała wywierać wielkiego wpływu na sprawy państwowe i na postanowienia dzisiejszego monarchy pruskiego, przyczem zawsze najwierniejszą była przyjaciółką Austrii, z której domem panującym łączyły ją węzły pokrewieństwa i tradycyi.

— **Budownictwo naszych czasów** nie popisuje się nigdzie, i co chwila zaznaczyć trzeba jakąś jaskrawą tego ilustrację. Świeżo znów donoszą z Pragi o zawaleniu się wielkiej kamienicy przy ulicy Zeltnerkiej, wybudowanej przed dwoma dopiero laty. Budowa pięt wyższych spoczywała na żelaznych słupach systemu amerykańskiego w parterowym sklepie, gdzie się mieścił magazyn galanteryjny właściciela kamienicy, Goldschmidta „pod miastem Paryżem.“ Słupy te ugięły się i odmówiły oparcia powale. ztąd katastrofa. Szczęściem, udało się straży bezpieczeństwa wyratować wszystkich mieszkańców z walącego się budynku. Z zawaleniem się tej kamienicy zarysowały się też mury obocznej, w której się mieści kasyno szlacheckie.

— **Przemysł amerykański** nie może znaleźć granic w usiłowaniach na polu praktycznych wynalazków. Już Amerykanom nie wystarczają zwyczajne urządzenia dróg żelaznych mechanizmów lokomotywowych i wagonowych, pomimo że ruch na amerykańskich drogach żelaznych oraz praktyczność i dogodność urządzeń kolejowych o wiele dziś prześciga to, co pod tym względem w Europie działo się. Właśnie zajmują się dzienniki amerykańskie projektem konstrukcji takich maszyn pociągowych, któreby przejeżdżały mogły z szybkością stu, wyraźnie stu mil na godzinę, maszyn których kółka mierzyłyby w średnicy 12 stóp! Widoczny ten hałas i głośność, jak gorączka opanowała umysły publiczności amerykańskiej w wynawstwie zas. dy: „aby prędzej! aby spieszniej!“ — o karkołomność mniejsza.

— **Wina cesarskie** z piwaicy zmarłego cesarza Napoleona III, pozbywano niedawno na publicznej licytacji w Londynie. Nie wielu jednak znalazło się amatorów, wyprzedano więc to wino po dość niskiej cenie.

Notatki literacko - artystyczne.

(S) **Opera.** *Lunaticzka* i *Norma* Belliniego, lubo opery jednego kompozytora, niemniej przecież różnią się charakterem, albowiem pierwsza jest polem popisu dla śpiewaczki o lekkich tak zwanych koloraturowych głosach — druga zaś prócz koloratury wymaga od protagonistki dramatycznej sily, uczucia i zrozumienia roli. Rzadko jedna śpiewaczka podoba oby-

dwom rodzajom; uda się to chyba tak znakomitym primadonnom jak Frezzolini, de la Grange, Grisi i niewiele innym. Przytaczamy imiona te dla tego, że pani Jakowicka w *Lunaticzce* przypomniała nam żywo słynną Frezzolini zwłaszcza w ostatnim *Rondo finale*. Wysoki jej sopran, sięgający do *mi naturale* raz zachwycał wyrazem to znów zadziwiał łatwością.

Jeżeli w *Normie* byłibyśmy wymagali większej sily głosu w tercecie, natomiast *Casta diva* — duety z Adalgizą, duet z Severem a przedewszystkiem wspaniały finał wykonane były znakomicie; frazę na wysokim *si naturale*: „Ojcie mój o litość błagam cię,“ odśpiewała p. J. tak znakomicie, że najsurowszy krytyk musiałby tu uchylić czoła.

W sobotę wystąpi ulubiona primadonna nieodwołalnie po raz ostatni i to podobno w *Di-norze*, tak wybornie przypadającej do natury jej głosu; czy zawita do nas później kiedyś wątpimy, dochodzą nas bowiem wieści o nowych układach na wiosnę z amerykańskimi teatrami.

O naszym stałym personalu trzeba zawsze powtarzać to samo. P. Zakrzewski ma niewątpliwie piękny głos — lecz widocznie chcąc go uczynić silniejszym forsuje zbyt znacznie, w skutek czego traci na wdzięku i wyrazie, a w końcu jeśli zryczyliwych rad nie posłucha, zepsuje organ zupełnie. Głos jego wychodził lepiej, ilekroć śpiewał *piano*; wszystkie kadencje były niefortunne, bo śpiewane za mocno.

Panna Wajcówna nie wróciła jeszcze jak się zdaje do normalnego stanu po *Sinobrodym*; natomiast panna Kramer w duetach z panią Jakowicką (*Norma*), — z których drugi na ogólne żądanie rozentuzjazmowanej publiczności powtórzono — śpiewała starannie i sympatycznie. Pan Menkes w roli Sewera razit ciąglem *tremolo* głosu i ruchami tem niezgrabniejszymi, im częściej zwracał się oczyma ku p. Schirerowi. Najpiękniejszy nawet materyał bez szkoły nuży tylko publiczność i wywołuje ostatecznie to niezadowolone, jakim wybredniejszym słuchaczom przejmując p. Menkes, który mógłby przecież dojść po tak długim upływie czasu do lepszych rezultatów pod względem metody śpiewu, wymowy i akcyi

Księgi hipoteczne.

(Dokończenie.)

§ 33. Wykazy co do takich ciał hipotecznych, których części składowe w kilku gminach katastralnych są położone i do posiadłości ziemskich tabularnych nie należą, wniesione być mają do księgi hipotecznej owej gminy, w której leży główna część składowa. W razie wątpliwości, którą z części składowych za główną uważać należy, rozstrzyga oświadczenie posiadacza. Względem takich posiadłości w gminie katastralnej położonych, które do ciał hipotecznych w księdze tej gminy zawartych nie należą, sporządzonym będzie osobny spis, który do księgi hipotecznej załączonym być powinien. W tym spisie oznaczone będą wykazy hipoteczne, do których owe posiadłości należą.

§ 34. Jeżeli po zaprowadzeniu ksiąg hipotecznych kilka takich ciał, których wykazy w różnych księgach są umieszczone, w jedno ciało hipoteczne połączone zostaną, natenczas należy wedle postanowienia §. 33 wyznaczyć księgę hipoteczną, do której wykaz nowo utworzonego ciała hipotecznego ma być wciągnięty. Połączenie ciał hipotecznych, czy takowe w jednej księdze lub też w kilku księgach hipotecznych wciągnięte są, nie może jednak być uskuteczniem przed upływem terminu do zgłoszenia praw obowiązujących wedle ustawy z dnia 25 lipca 1871 (L. 96, Dz. p. p.) przepisanej.

§ 35. Skoro ukończone będą rozprawy postępowania wprowadzić się mającego, wedle ustawy z dnia 25 lipca 1871 l. 96 (Dz. p. p.) a przeniesienie dawnych ciężarów zarządzane w myśl §. 18 wspomnianej ustawy przez wyższy c. k. sąd krajowy wykonanem zostanie, natenczas oznaczyć należy wykazy hipoteczne do jednej księgi głównej należącej liczbą bieżącą, jeżeli tego już poprzednio nie uczyniono. Wykazy tak oznaczone oprawi się zebrawszy odpowiednią ich ilość w pojedyncze tomy: Stronnice każdego tomu oznaczone będą liczbami bieżącymi a ich liczbę poda i stwierdzi na pierwszych stronicy przelożony sądu własnoręcznym podpisem przyłożywszy pieczęć urzędową.

Przechowanie aktów odnoszących się do zaprowadzenia ksiąg hipotecznych.

§ 36. Akta odnoszące się do zaprowadzenia ksiąg hipotecznych przechowane będą w sądach do utrzymania tych ksiąg powołanych.

4. Prestacje gmin i wydzielonych obszarów dworskich.

§ 37. Gminy i wydzielone obszary dworskie są obowiązane dostarczyć lokalów potrzebnych dla urzędowych rozpraw, i utrzymać je w stanie należytym i w razie potrzeby opalać; obowiązkiem ich jest także postarać się o to, aby dostarczono pomoc potrzebną

ku wsparciu czynności urzędowych. Jeżeli gmina i obszar dworski do wypełnienia wspomnianych obowiązków wspólnie przyczynić się mają, natenczas w braku innego układu kosztą ztąd powstałe rozdzielone będą, wedle stosunku w jakim przestrzeń posiadłości dworskiej stoi do przestrzeni posiadłości gminy.

5. Postępowanie w celu uzupełnienia lub wznowienia ksiąg hipotecznych.

§ 38. Postępowanie w celu zaprowadzenia ksiąg hipotecznych niniejszą ustawą przepisane, należy w jej duchu (analogicznie), i wtedy zastosować, jeżeli księga hipoteczna ma być uzupełnioną przez wciągnięcie nieruchomości do żadnej dotąd księgi nie wpisanej. To samo się rozumie, jeżeli księga główna lub część jej ma być odnowioną z tego powodu, iż zaginęła lub do użytku niezdatną się stała.

Początek obowiązywania ustawy i wykonywanie tejże.

§ 39. Ustawa niniejsza obowiązuje od dnia ogłoszenia.

§ 40. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi sprawiedliwości, który wyda potrzebne w tym celu rozporządzenia wykonawcze.

GOSPODARSTWO I HANDEL.

A. **Kolej Arcyksięcia Albrechta.** Na konferencji, która się odbyła w generalnej inspekcji kolei austriackich w sprawie zasadniczego uregulowania stosunków, wynikających z wspólnego używania dworca kolei żelaznej Karola Ludwika przez kolej Arcyks. Albrechta, oświadczył reprezentant kolei Karola Ludwika, że pod tym tylko warunkiem zgadza się na załatwienie ekspedycyi osobowej i towarowej kolei Albrechta na dworcu lwowskim, jeżeli luk łączny, położony między zwrotniami Nr. 32 i 33 zostanie zaniechany, albo raczej bliżej ku zwrotni wjazdowej posunięty. Później i tę zmianę uważała kolej Karola Ludwika za niedostateczną i zażądała w interesie bezpieczeństwa ruchu, aby sporządzone zostały nowe szyny, któreby w pobliżu wjazdowej zwrotni na dworcu kolei Lwowsko-Czerniowieckiej zboczyły osobną gałęzią, miały swe ujście w szynach manipulacyjno-towarowych kolei Karola Ludwika i łączyły się z torem komunikacyjnym między koleją Lwowsko-Czerniowiecką a koleją Karola Ludwika. Koszta takiego nowego połączenia ponosić miały kolej Lwowsko-Czerniowiecka i wpadająca w nią kolej Albrechta. C. k. ministerstwo handlu reskryptem z dnia 25. października b. r. rozstrzygnęło wszakże, że przez wzgląd na obecny nieznaczny ruch kolei Albrechta i na koszta projektowanych przez kolej Karola Ludwika urządzeń, które mimo to nie osiłyby zamierzonego skutku, obowiązywać ma pierwotnie zawarta ugoda, a nowy szlak szynowy dopiero wtedy ma być przeprowadzony, gdy to skutkiem powiększonego ruchu na kolei Albrechta stanie się koniecznym warunkiem bezpieczeństwa.

OSTATNIA POCZTA.

Wczoraj rano otrzymaliśmy jeszcze telegram o uwiezieniu Ofenheima de Pont-Euxin, Ziffra i Liskowetza. — Nie umiściliśmy tej wiadomości, albowiem depeusza była prywatna i nie podawała swego źródła. Dzisiaj znajdujemy wszakże potwierdzenie tej wiadomości w wszystkich dziennikach wiedeńskich. Fakt uwiezienia wywołał ogromne wrazenie. Większa część dzienników wiedeńskich poświęca mu wstępne artykuły, jak n. p. *Presse*, *Tagespresse*, *Morgenpost* i t. p. Pierwszy z tych dzienników donosi także, że aresztowanie generalnego dyrektora kolei lwowsko czerniowieckiej nastąpiło nie z powodu samej kolei Czerniowieckiej, lecz w skutek związku jego ze śledztwem w sprawach kolei galicyjskiej Karola Ludwika.

Dzienniki wiedeńskie tak opisują fakt uwiezienia. We wtorek rano sąd krajowy wezwał prezydenta policji p. Marxa, żeby uwiezil byłego generalnego dyrektora kolei czerniowieckiej Wiktora Ofenheima v. Pont-Euxin, byłego dyrektora ruchu tejże kolei Emanuela Ziffra i byłego starszego buchaltera Franciszka Liskowetza a zrazem zarządził rewizję w domu tych trzech osób. Nadkomisarz policji Breitenfeld udał się o 9. godzinie rano z dwoma agentami do pałacu p. Ofenheima na Schwarzenbergplatz. Pan Ofenheim przyjął urzędnika w pokoju, w którym zwykle pracuje i dość spokojnie wysłuchał oznajmienia, że ma być aresztowany. Ofenheim dał kilka poleceń służbie domowej, potem sam postawił szafy, żeby ułatwić rewizję domową a po opieczętowaniu znalezionych pism i ksiąg udał się z komisarzem policji w zamkniętym powozie do zabudowania policyjnego. Równocześnie odbyła się rewizja domowa u pp. Ziffer i Liskowetza a zrazem dokonane zostało ich

uwiezienie w sposób nie zwracający na siebie uwagi. O godzinie 1. w południe wszyscy trzej uwiezieni odstawieni zostali do sądu krajowego a zabrane pisma i księgi oddane sądzemu śledczemu dr. Franzowi. O wypadku tym dowiedzieli się najpierw od namiestnika zgromadzeni na posiedzeniu posłowie niższo-austriackiego sejmu. Ztąd rozeszła się wiadomość szybko po całym mieście i wielką sprawiła sensację. Uwiezienie to jest prewencyjnym a nie śledczym, gdyż Ofenheim nie był jeszcze wzywany do sądu i nie zapadła jeszcze uchwała oskarżenia. Podstawę uwiezienia stanowi §. 156 A. i B. ustawy karnej. Przedmiotem śledztwa bowiem jest zbrodnia zagrożona najmniej pięcioletniem więzieniem a nadto istnieje obawa, że śledztwo może być utrudnionem albo udaremniem przez porozumienie się obwinionych z innymi osobami interesowanymi albo z świadkami. *N. f. Presse* nie wyjawiając z uwagi na toczące się śledztwo bliższych szczegółów podaje tylko następujące powody sądowego dochodzenia. Na uwiezionych cięży zarzut, że na niekorzyść towarzystwa fałszowano konto funduszu zakładowego i obrotowego, zakupowano progi kolejowe najpierw na rachunek generalnego dyrektora a potem odstąpiono je kolei z szkodą dla towarzystwa, że w wydatkach na modele wielką kwotę policzono na korzyść generalnego dyrektora, że przy pewnym rachunku z koleją Karola Ludwika a względnie zł. policzono na korzyść Ofenheima z ujmą dla kasy kolei, że wreszcie tantiemy wypłacano od dochodu brutto. W kompetentnych kołach podzielone są zdania w kwestyi, czy co do ostatniego punktu odpowiedzialność spada także na radę zawiadowczą. Ofenheim był najpierw generalnym sekretarzem kolei Karola Ludwika i on to był właściwym autorem projektu linii lwowsko-czerniowiecko-jasskiej. Od wybudowania tej kolei do sekwestru Ofenheim był jej generalnym dyrektorem, nadinżynier Ziffer dyrektorem ruchu a Liskowetz naczelnym buchalterem. Ofenheim był założycielem lub radcą zawiadowczym bardzo licznych zakładów i towarzystw, złożył jednak po sekwestracji kolei czerniowieckiej wszędzie swój mandat z wyjątkiem w banku austro-tureckim i Union. Wiadomo, że Ofenheim zajmował wysokie stanowisko społeczne, był kawalerem orderu korony żelaznej, rossyjskich orderów św. Anny i św. Stanisława-tureckiego orderu Medjidie i rycerskiego krzyża oldenburgskiego. Jako właściciel orderu żelaznej korony wyniesiony został w stan szlachecki.

Z powodu zgonu królowej Elżbiety wdowy po Fryderyku Wilhelmie IV. zarządził dekret królewski powszechną załobę krajową na sześć tygodni licząc od 15 b. m. i zakazał w pierwszym tygodniu wszelkich publicznych przedstawień muzycznych teatrów i widowisk oraz zabaw.

Biskup starokatolicki Reinkens wydał list pasterski przeciw encyklice papieskiej z dnia 21 listopada.

Journal de Paris pisze, że ks. Aumale przed odjazdem swoim do Besançon dla objęcia dowództwa, oświadczył marszałkowi Mac-Mahonowi, że zamierza złożyć mandat deputowanego, lecz ten mu to odradził.

Z powodu pisma Bowyer'a przeciw odbyciu meetingu pochwalającego postępowanie rządu pruskiego i zapewniającego Prusy o sympatyi Anglików w walce z biskupami katolickimi, ogłosił lord Russel odpowiedź. W niej oświadcza, iż chętnie przewodniczyć będzie zgromadzeniu ludu. Nadeszły już czasy przewidywane i przepowiedane przez Peela, że kościół katolicki nie poprzestanie na przyznaniu sobie równości z innymi kościołami, lecz zechce sam panować Russel nie może uznawać władzy Papieża, która jak głośno wypowiedziano, rozciąga się na wszystkich ochrzczonych, a przeto również na królowę-członków domu królewskiego, biskupów i duchowieństwo kościoła anglikańskiego; również musi stanowczo oświadczyć się przeciw autonomowemu stanowisku, jakie sobie przyznaje Papież w Irlandyi przez które stara się rozszerzyć swoje nad światem panowanie. *Daily Telegraph* rozbiiera również stosunki kościelne w Prusach i sądzi, że wymagania rządu pruskiego są słuszne i nie może ulegać żadnej wątpliwości, iż w końcu kościół katolicki będzie musiał uleść Włoka prowadzona w Prusach i innych krajach przeciw rozpostarciu władzy duchowieństwa, jest walką w imię wolności ludu, walką o konstytucję.

W skuczywie serbskiej wniósł rząd 15. b. m. wśród oklasków projekt ustawy o zniesieniu kary cielesnej w Barcelonie usiłowano wywołać powstanie kantonalne. Zamiar nie powiódł się wskutek interwencji wojska.

Karliści wkroczyli do Olot pod Geroną. Do Berga obleganej przez Karlistów nadszedł transport żywności.

Dzienniki karlistowskie zaprzeczają doniesieniu o pojawieniu się Santa Cruz w Hiszpanii.

Odpowiedz. redaktor: Władysław Łoziński.

die dienlichen Belege zu erscheinen vorgeladen werden.

Zugleich wird den Gläubigern welche nicht in Kolomea oder im Sprengel des dortigen Bezirksgerichts wohnen erinnert, daß sie nach § 111 der Ko. einen in Kolomea wohnhaft Zustellungsbevollmächtigten namhaft zu machen haben, widrigenfalls über Antrag des Konkurskommissars auf ihre Gefahr und Kosten ein Kurator für sie bestellt werden würde.

Die weiteren Veröffentlichungen im Laufe dieses Konkursverfahrens werden durch das Amtsblatt der Lemberger Zeitung bekannt gegeben werden.

Aus dem Rathe des f. f. Kreisgerichtes.
Stanislaw, den 6. Dezember 1873.

(3688 1—3) **E d y k t.**

3. 3838 civ. Vom f. f. Bezirks-Gerichte zu Bolechow wird hiemit dem, dem Leben und dem Wohnorte nach unbekanntem Jnda Roth bekannt gegeben, daß für ihn behufs Zustellung des in seinem Rechtsstreite mit Sprack Graubart wegen Zahlung des Betrages pr. 134 fl. 5. B. j. R. G. z. 3. 6706 bereits ergangenen Bescheides, wie auch sämtlicher künftiger hier in diesem Rechtsstreite zu ergreifenden Verfügungen, Hr. Nathan Löwner aus Bolechow zum Curator ernannt wurde.

R. f. Bezirks-Gericht.

Bolechow den 10ten October 1873.

(3690) **Concursauschreibung.**

3. 2386 E. Sch. R. An der f. f. Oberrealschule zu Klagenfurt ist eine Lehrstelle für die französische Sprache als Hauptfach mit Beginn des Schuljahres 1874/5 zu besetzen.

Bewerber um diese Stelle, mit welcher die gesetzlich normirten Bezüge verbunden sind, wollen ihre gehörig documentirten, an das hohe f. f. Ministerium für Cultus und Unterricht stillfirtenden Gesuche im vorgeschriebenen Wege bis 15 Jänner 1874 an den f. f. Landes-Schulrath in Klagenfurt gelangen lassen.

R. f. k. r. Landes-Schulrath.

Klagenfurt am 21. November 1873.

(3762 1—3) **K o n k u r s.**

Nr. 10480 pr. N. posadę kancelisty przy sądzie powiatowym w Nizankowicach w XI klasie rangi.

Podania wniosć należy do Prezydium sądu obwodowego w Przemyślu do 31. stycznia 1874 r.

Lwów dnia 13. grudnia 1873.

(3754 2—3) **Obwieszczenie.**

L. 7789. W Rudniku została z dniem 12. Grudnia b. r. otworzoną stacya telegrafu z ograniczoną służbą dzienną dla powszechnego użytku.

C. k. Dyrekcya telegrafów.

Lwów, dnia 12. Grudnia 1873.

(3647 3—3) **E d y k t.**

Nro. 4257. Ze strony c. k. Sądu powiatowego w Winnikach podaje się niniejszym edyktem do powszechnej wiadomości że Pawła Mandziuka gospodarza gruntowego pod l. kons. 20. w Hermanowie, uchwałą lwowskiego c. k. Sądu krajowego z dnia 28. Czerwca 1873. l. 37436 jako wrotnotrawcę uznano i dla niego uchwałą t. s. z dnia 28. Października 1873. do L. 4257 Hryńka Hryciowego gospodarza z Hermanowa kuratorem ustanowiono.

Z c. k. Sądu powiatowego.

Winniki 28. Października 1873.

(3658 3—3) **E d y k t.**

Nro. 4426. Ces. król. Sąd powiatowy w Oświęcimie podaje do powszechnej wiadomości, że w skutek podania fabryki Sody w Hrusch u de praes. 24. Lipca 1873. do l. 3105. i 13. Października 1873. do l. 4462. na zaspokojenie tejże pretensyi w ilości 180 złr. 5 ct. z pn. od Dawida Pilzera w Oświęcimie przyznanej odbędzie się w kancelaryi sądowej egzekucyjna sprzedaż przez publiczną licytację połowy realności pod Nr. 70. w Oświęcimie położonej do dłużnika należącej w trzech terminach to jest w dniach 16. Grudnia 1873., 14. Stycznia i 11. Lutego 1874. każdego razu o godzinie 10. z rana z tem dołączeniem, iż ta połowa realności na pierwszych dwóch terminach, tylko wyżej lub za cenę szacunkową, zaś na trzecim terminie także niżej ceny szacunkowej najwięcej ofiarującemu pod następującymi warunkami sprzedana będzie.

1. Cenę wywoławczą stanowi wartość szacunkowa, w ilości 4563 złr. 77 ct. w. a.; każdy z licytantów obowiązany jest przed rozpoczęciem licytacji złożyć do rąk komisji licytacyjnej wadium 10% ceny szacunkowej wynoszące w gotówce lub w papierach wartościowych według ostatniego kursu licytacji się mające, które najwięcej dającemu zatrzymanem reszcie zaś licytantom zaraz po skończonej licytacji zwróconem będzie.

Resztę warunków licytacyjnych, protokół oszacowania i wyciąg tabularny może sobie każdy przejrzeć w tutejszej registraturze w aktach sprawy Fryderyka Retzlafa syna przeciw Dawidowi Pilzerowi o 82 1/2 talarów dotyczących w czasie godzin urzędowych.

C. k. Sąd powiatowy
Oświęcim 17. Października 1873.

(3656 3—3) **E d y k t.**

L. 12491. C. k. sąd obwodowy tarnowski podaje do publicznej wiadomości, że w sprawie wekslowej Magdaleny Spaltenstein przeciwko Antoniemu Giebułowskiemu pto 1000 zł., odbędzie się w tymże sądzie egzekucyjna sprzedaż w drodze publicznej licytacji 4268/4704 części całych dóbr Uścia i 31/672 części z połowy tychże dóbr p. Antoniego Giebułowskiego własnych, dozwolona t. s. uchwałą z dnia 30. Sierpnia 1872 l. 12498 i ogłoszona edyktem w Gazecie lwowskiej z dnia 10. Września nr. 209, 11. Września nr. 210 i 13. Września nr. 212 po przesłuchaniu wierzycieli tabularnych celem ułożenia warunków ułatwiających w jednym terminie i to dnia 14. Stycznia 1874 o godzinie 10. zrana, na którym to terminie dobra te i poniżej ceny szacunkowej za jakąbydż cenę najwięcej ofiarującemu sprzedane zostaną.

O tej uchwale zawiadamiamy strony sporne i z miejsca pobytu wiadomych wierzycieli tabularnych do rąk własnych wyznaczając tymże na wypadek, gdyby im niniejsza uchwała przed terminem sprzedaży z jakiegokolwiekby powodu doręczoną być nie mogła, jako też wierzycielom, którzyby po dzień 15. Marca b. r. do hipoteki tychże części dóbr Uścia weszli, kuratora na ich koszt i niebezpieczeństwo w osobie adw. kraj. Dr. Kapiszewskiego substytuując jemu adw. kraj. Dr. Reinera i zaopatrując ich w stosowne dekreta.

Tarnów, dnia 13. Listopada 1873.

(3652 3—3) **E d y k t.**

Nro. 62075. C. k. Sąd krajowy we Lwowie wiadomo czyni, iż w skutek podania Stanisława Pieńczykowskiego za uwiadomieniem Teofilii Bobrowskiej i Meili Hammer uchwałą z dnia 5. lipca 1873. do liczby 33285 tabuli krajowej polecono, ażeby wykreślenie następujących wierzytelności w stanie biernym sum 3000 złr. i 9000 złr. w. a. na Budzaniowie ciężących za hipotekowanych jako to kwoty 300 złr. w. a., dla Teofilii Bobrowskiej Instr. 1147. p. 178. n. 32. on. prenotowanej wraz z odnośnym odnownym ustępem uchwały do L. 8929/868 przy tejsze pozycyi widocznym, tudzież kwoty 225 złr. w. a. jako połowy legatu 450 złr. a. w. Antoniemu Breda zapisanego na rzecz Meili Hammer Instr. 1147. pag. 292. n. 44. on. prenotowanej wraz z odnośnym odnownym uchwałą do L. 33934/868., 32619/869. Instr. 784. p. 458. n. 29. on. Instr. 1147. pag. 291. n. 43. on. zanotowanemi ze stanu biernego pomienionych sum 3000 złr. i 9000 złr. a. w. z pn. zaintabulowała.

Powyższa uchwała doręcza się z miejsca pobytu niewiadomym Teofilii Bobrowskiej i Meili Hammer do rąk równocześnie w osobie adwokata Dr. Przemyskiego z zastępstwem Adwokata Dr. Pomianowskiego ustanowionego kuratora.

Wzywamy niniejszym edyktem p. Teofilję Bobrowską i Meilę Hammer, aby w należytym czasie ustanowiono go kuratora, lub też w Sądzie osobiście lub przez innego się zgłosili i celem przestrzeżenia swoich praw stosownych środków użyczy, ile że z zaniedbania wyniknąć mogące niekorzystne skutki sobie przypisać będą musieli.

Lwów dnia 7. Listopada 1873.

(3645 3 3) **E d y k t.**

Nro. 2580. C. k. Sąd powiatowy w Ropczycach podaje do powszechnej wiadomości, że dozwolona została egzekucyjna sprzedaż w drodze publicznej licytacji realności gruntowej pod Nr. k. 6. w Zagorzycach położonej, do Jakóba i Maryanny Kolbuszów należącej, ciała tabularnego niemającej, celem za spokojenia wierzytelności Wadyi Silbera w kwotach 310 złr. wraz z procentem 60% od 31. Maja 1872 r. i 10 złr., oraz kosztami egzekucyjnymi 3 złr. 53 ct., 3 złr. 2 ct i kosztami podania o sprzedaż w kwocie 4 złr. 51 ct. Licytacja odbędzie się w tutejszym Sądzie w 3 terminach t. j. w dniach 19. Stycznia, 23. Lutego i 23. Marca 1874. o godzinie 10. przed południem. Przy pierwszych dwóch terminach sprzedaż realności nastąpi tylko za cenę równą lub wyższą jak wartość szacunkowa, przy trzecim terminie także niżej wartości jednak nie niżej kwoty 1450 złr. potrzebnej do zaspokojenia wierzycieli prawo zastawu już posiadających. Gdyby jednak i tej ostatniej kwoty nie otrzymano, odbędzie się zaraz na tym trzecim terminie rozprawa z wierzycielami celem ułożenia warunków licytacyjnych lepszych do których stawić się mają wierzyciele pod rygorem że niestawiający za przystępujących do większości obecnych uważani będą. Jako cenę wywołania oznacza się wartość przez sądowe oszacowanie oznaczoną t. j. kwotę 2550 złr. w. a. Chęć kupna mający złożą jako wadium do rąk licytacyjnej prowadzącego, kwotę 255 złr. która to kwota nabywcy w cenę wrachowana, zaś innym licytantom zaraz po skończonej licytacji zwróconą zostanie. Resztę warunków licytacji, protokół zastawniczego opisanie z 12. Października 1871. l. 3132, protokół oszacowania z 19. Maja 1873. l. 932. można w tutejszym sądzie w godzinach urzędowych przeglądać. O tem się uwiadamia strony

sporujące, oraz tych którzy na egzekucyjnej realności już prawo zastawu nabyli, do własnych rąk, zaś tych którymby uwiadomienie niniejszem z jakiegobądź powodu wcześniej doręczoną być nie mogło, lub którzy dopiero później prawo zastawu na tej realności otrzymają zbiorowo edyktem z tym dodatkiem, że dla nich mianuje się kuratora ad actum w osobie p. Maksymiliana Czechowskiego w Ropczycach

Ropczyce dnia 20. Listopada 1873.

(3644 3—3) **E d y k t.**

Nro. 2489. C. k. Sąd powiatowy w Ropczycach podaje do powszechnej wiadomości, iż dozwolona została egzekucyjna sprzedaż, w drodze publicznej licytacji połowki zachodniej realności pod Nr. k. 103 w Srednim położonej, do Lipy Rudnera, a względnie tegoż masy spadkowej należącej, celem zaspokojenia wierzytelności przez Hindę Rudnerową wywołanej w kwocie 800 złr. w. a. wraz z kosztami sporu 5 złr., kosztami egzekucyi 3 złr. 78 ct., 6 złr. 38 ct., 10 złr. 10 ct. i kosztami podania o sprzedaż w kwocie 7 złr. 92 ct. a w Licytacja odbędzie się w tutejszym Sądzie w dniach dwóch t. j. 12. Stycznia i 16. Lutego 1874. o godzinie 10. przed południem. Jako cenę wywołania oznacza się wartość z sądowego oszacowania wynikłą, t. j. kwotę 1790 złr. w. a. Chęć kupienia mający złożą jako wadium do rąk licytacyjnej prowadzącego kwotę 179 złr., która to kwota nabywcy w cenę kupna wrachowana, zaś innym licytantom po ukończonej licytacji zaraz zwróconą zostanie. Przy wspomnianych dwóch terminach sprzedaż realności nastąpi tylko za cenę równą lub wyższą jak wartość szacunkowa. Gdyby przy terminie drugim tej wartości nie otrzymano, odbędzie się zaraz z wierzycielami zaintabulowanymi rozprawa celem ułożenia warunków lepszych do której wierzyciele pod tym rygorem jawnie się mają, że nie stawiający za przystępujących do większości obecnych uważani będą. Protokół przymusowego oszacowania z 5. Marca 1873 r. ekstrakt tabularny, i warunki licytacyjne, można w tutejszym sądzie w godzinach urzędowych przeglądać. O tem zawiadamia się strony sporujące, oraz tych którzy na egzekucyjnej realności prawo zastawu nabyli, do własnych rąk, zaś tych którymby, niniejsze uwiadomienie z jakiegobądź powodu wcześniej doręczonem być nie mogło, lub którzy dopiero później prawo rzeczzone na tej realności otrzymają, zbiorowo edyktem z tym dodatkiem, że dla nich mianuje się kuratora ad actum w osobie p. Maksymiliana Czechowskiego w Ropczycach.

Ropczyce 20. Października 1873.

(3575 3—3) **E d y k t.**

No. 7575. C. k. Sąd powiatowy deleg. miej. w Samborze wiadomo czyni, że na prośbę Dyrekcji c. k. urz. galic. zakładu kredytowego włościańskiego, w sprawie przeciw Teodorowi Daniłko o zapłacenie sumy 93 złr. 76 ct. w. a. z pn. odbędzie się licytacja realności l. k. 10 w Lanowicach w dniu 23. Stycznia 1874 o godzinie 10 z rana pod warunkami Edyktem z dnia 18. Grudnia 1872 do l. 10.478 już ogłoszonymi z dodatkiem następujących zwalniających warunków.

1. Jako cenę wywołania ustanawia się kwotę 94 złr. w. a. a realność sprzedać się mająca nawet poniżej tej ceny może być sprzedana.

2. Jako wadium złożyć się mające wynosi 10% od sumy wywołania.

(3742 3—3)

Obwieszczenie licytacji.

Nr. 19969. Podaje się do wiadomości, iż w c. k. powiatowej Dyrekcji skarbu w Tarnowie odbędzie się dnia 29. grudnia 1873 publiczna licytacja w celu wydzierżawienia następujących stacyi mytniczych.

Nr. porządkowy	Nazwisko miejsca stacyi mytniczej i oznaczenie jakości myta	Nazwa biegu drogi	Należność wedle taryfy		Cena wywołania w złotych austriackich
			drogowa za mile	mostowe wedle skali	
1	Bochnia myto drogowe	trakt Wiedeński	2		2570
2	Proszówki myto mostowe	droga salinarna		III	2740
3	Sierosławice myto drogowe i mostowe	dtto	2	I	1500
4	Brzesko myto drogowe i mostowe	trakt Wiedeński	2	II	3225
5	Niepołomice myto mostowe	droga salinarna		II	220

na rok 1874 lub też na rok 1874 i 1875, a to pod temi samymi warunkami jakie reskryptem wysokiej c. k. krajowej Dyrekcji skarbu z dnia 29. sierpnia 1873 l. 37258 oznaczone zostały. Pisemne oferty na pojedyncze stacye lub też wszystkie razem, wniesić należy do c. k. powiatowej Dyrekcji skarbu w Tarnowie najdalej w dniu 28. grudnia 1873 do 2giej godziny z południa, takowe jednak mają być zaopatrzone poręcznym wyłożeniem 100% ofiarowanej za każdą stacyę rocznej kwoty dzierżawnej.

Blizsze warunki licytacji można przeglądać w c. k. powiatowej Dyrekcji skarbu w Tarnowie.

C. k. powiatowa Dyrekcya skarbu.

Tarnów dnia 11. grudnia 1873.

3. Gdyby egzekucyjną prowadzący zakład jako licytant stanął i realność sprzedać się mającą nabył, tedy ma z ceny kupna tylko nadwyżkę swej pretensyi złożyć, cenę kupna zaś pretensyi zakładu wyrównującą lub takową niedosięgającą i wadium niepotrzebuje zakład składać.

Sambor dnia 6. Października 1873.

(3405 3—3) **Obwieszczenie.**

Nro. 3689. C. k. Sąd powiatowy w Kulkowie podaje do powszechnej wiadomości, że celem ściągnięcia wywołanej sumy 222 złr. w. a. wraz z procentem po 60% od dnia 1. Grudnia 1866. i kosztami sądowemi w ilości 10 złr. 88 ct. w. a. kosztami egzekucyjnymi w kwocie 7 złr. 96 ct. 2 złr. 2 ct., 4 złr. 52 ct., 1 złr. 42 ct. i 4 złr. 20 ct., w. a. odbędzie się w budynku sądowym dnia 29. Grudnia 1873, 21. Stycznia i 20. Lutego 1874. każdą razą o godzinie 10. przed południem publiczna przymusowa sprzedaż realności pod l. k 176 w Kulkowie położonej dłużników Pawła i Anny Horniatkiewiczów własnej pod następującymi warunkami:

1. Na pierwsze wywołanie podana będzie cena szacunkowa tej realności w kwocie 159 złr. w. a.

2. Do rąk komisji licytacyjnej złożyć chęć kupienia mający zadatek (wadium) w ilości 15 złr. w. a.

3. Wnieść warunki licytacyjne można przejrzeć w tusądowej registraturze.

Kulków dnia 19. Października 1873

(3657 3 3) **E d y k t.**

L. 3912. C. k. Sąd powiatowy w Oświęcimie podaje do powszechnej wiadomości, iż w sprawie Sebestyana Maciągi przeciw Stanisławowi Piaseckiemu i Józefowi Dębskiemu o zapłacenie kwot 85 złr. 70 ct., 150 złr. i 82 złr. w. a. z pn. na żądanie egzekwenta Sebestyana Maciągi w celu zaspokojenia powyższych sum, odbędzie się w gminie Kole Lipowieckiem publiczna sprzedaż dwóch trzecich części z parceli pod nr. top. 2029 w Kole Lipowieckiem położonej, w protokole egzekucyjnym z 3. i 4. Stycznia 1873 co do położenia i objętości bliżej opisaney, a w protokole oszacowania z 24. czerwca 1873 na 793 złr. w. a. oszacowanej, w 2/3 częściach dłużników Stanisława Piaseckiego i Józefa Dębskiego własnej, w trzech terminach t. j. dnia 17. Grudnia 1873, 21. Stycznia i 18. Lutego 1874 zawsze o godzinie 10. zrana.

Opisane wyżej 2/3 części parceli pod nr. 2029 sprzedane będą, na pierwszych dwóch terminach tylko wyżej lub za cenę szacunkową, na trzecim zaś terminie także poniżej ceny szacunkowej pod następującymi warunkami:

1. Cenę wywoławczą stanowi wartość szacunkowa 793 złr. w. a.

2. Każdy z licytujących obowiązany jest przed rozpoczęciem licytacji złożyć do rąk komisji licytacyjnej jako wadium 100% z ceny szacunkowej w okrągłej kwocie 80 złr. w. a. gotówką lub w papierach długu państwa według ostatniego kursu w Gazecie lwowskiej z dnia komisji uwidocznionego.

3. Wadium będzie najwięcej dającemu zatrzymanem, reszcie zaś licytujących zaraz po skończeniu licytacji wydanem.

Resztę warunków licytacyjnych, protokół zajęcia i oszacowania można przejrzeć w registraturze sądowej w aktach sprawy powyższej podczas godzin kancelaryjnych

C. k. Sąd powiatowy.

Oświęcim, 9. Listopada 1873.

(3686 2-3) **Edykt.**

Nr. 5422. Ze strony c. k. sądu powiatowego w Bełzie, podaje się niniejszym do publicznej wiadomości, że Iwan Swidnicki włościanin z Rusina N. d. 33 uchwałą c. k. sądu krajowego we Lwowie dtto. 11. października 1873 l. 56260 za marnotrawcę uznany został i że temuż kuratora w osobie Marcina Baszuk z Rusina ustanowiono.

C. k. sąd powiatowy.

Bełż dnia 6. listopada 1873.

(3669 2-3) **Edykt.**

No. 8134. C. k. sąd powiatowy deleg. miej. w Samborze wiadomo czyni, że na prośbę Dyrekcji c. k. uprzyw. galic. zakładu kredytowego włościańskiego w sprawie przeciw Dmytrowi i Walkowi Paluch o zapłacenie sumy 300 złr. w. a. z pn., odbędzie się licytacja realności l. k. 60. w Pinianach w dniu 20. Stycznia 1874. o godzinie 10. z rana pod warunkami Edyktem z dnia 20. Grudnia 1872. dol. 10489. już ogłoszonymi, z dodatkiem następujących zwalniających warunków.

1. Jako cenę wywołania ustanawia się kwotę 100 złr. w. a., a realność sprzedac się mająca nawet poniżej tej ceny może być sprzedana.

2. Jako wadyum złożyc się mające wyznacza się 100% od sumy wywołania.

Sambor dnia 6. Października 1873.

(3668 2-3) **Edykt.**

Nr. 10948. C. k. Sąd powiatowy miejski deleg. w Samborze wiadomo czyni, że na prośbę Dyrekcji uprzyw. galic. zakładu kredytowego włościańskiego w sprawie przeciw Pawłowi Lysemu, o zapłacenie sumy 281 złr. 27 ct. w. a. z pn. odbędzie się licytacja realności l. k. 46 w Brzegach w dniu 13. Lutego 1874 o godzinie 10 z rana pod warunkami Edyktem z dnia 15. Lipca 1873 do l. 5308 już ogłoszonymi z dodatkiem następujących zwalniających warunków.

1. Jako cenę wywołania ustanawia się kwotę 285 złr. w. a. a realność sprzedac się mająca nawet poniżej tej ceny może być sprzedana.

2. Jako wadyum złożyc się mające wyznacza się 100% od sumy wywołania.

3. Gdyby egzekucję prowadzący zakład jako licytant stanął i realność sprzedac się mającą nabył, tedy ma z ceny kupna tylko nadwyżkę swej pretensji złożyc, cenę kupna zaś pretensji zakładu wyrównającą lub tą kwotą niedosięgającą i wadyum niepotrzebnie zakład składać.

Sambor dnia 19. Listopada 1873.

(3667 2-3) **Edykt.**

No. 8238. C. k. sąd powiatowy miej. deleg. w Samborze wiadomo czyni, że na prośbę Dyrekcji uprzyw. galic. zakładu kredytowego włościańskiego w sprawie przeciw Iwanowi Torczynowiczowi o zapłacenie sumy 294 złr. w. a. z pn. odbędzie się licytacja realności l. k. 61 w Brzegach w dniu 21. Stycznia 1874 o godzinie 10 z rana pod warunkami Edyktem z dnia 18. grudnia 1872 do l. 10491 już ogłoszonymi z dodatkiem następujących zwalniających warunków.

1. Jako cenę wywołania ustanawia się kwotę 294 zł. — ct. w. a., a realność sprzedac się mająca nawet poniżej tej ceny może być sprzedana.

2. Jako wadyum złożyc się mające wyznacza się 100% od sumy wywołania.

Sambor dnia 6. października 1873.

(3666 2-3) **Edykt.**

No. 8113. C. k. sąd powiatowy miej. deleg. w Samborze wiadomo czyni, że na prośbę Dyrekcji uprzyw. galic. zakładu kredytowego włościańskiego w sprawie przeciw Iwanowi Makar o zapłacenie sumy 490 złr. w. a. z pn odbędzie się licytacja realności l. k. 10 w Brzegach w dniu 16. Stycznia 1874 o godzinie 10 z rana pod warunkami

edyktem z dnia 18. Grudnia 1872 do l. 10488 już ogłoszonymi z dodatkiem następujących zwalniających warunków.

1. Jako cenę wywołania ustanawia się kwotę 100 złr. w. a., a realność sprzedac się mająca nawet poniżej tej ceny może być sprzedana.

2. Jako wadyum złożyc się mające wyznacza się 100% od sumy wywołania.

Sambor dnia 6. października 1873.

(3665 2-3) **Edykt.**

No. 8023. C. k. sąd powiatowy m. d. w Samborze wiadomo czyni, że na prośbę Dyrekcji c. k. uprzyw. galic. zakładu kredytowego włościańskiego w sprawie przeciw Jackowi i Seńkowi Kurbytom o zapłacenie sumy 700 złr. ct. a. w. z pn. odbędzie się licytacja realności pod l. k. 12 w Brzegach w dniu 19. stycznia 1874 o godzinie 10 z rana pod warunkami Edyktem z dnia 18. Grudnia 1872 do l. 10486 już ogłoszonymi z dodatkiem następujących zwalniających warunków.

1. Jako cenę wywołania ustanawia się kwotę 120 złr. a. w. a realność sprzedac się mająca -nawet poniżej tej ceny może być sprzedana.

2. Jako wadyum złożyc się mające wyznacza się 100% od sumy wywołania.

Sambor 6 października 1873.

(3664 2-3) **Edykt.**

Nro. 11540. kar. C. k. sąd w Tarnopolu ogłasza niniejszym, że dwa konie rasy chłopskiej, jeden gniady, drugi bułany, znalezione 28. Sierpnia 1873. na polach wsi Krasne koło Skalata, należące do niewiadomego właściciela, zostały publicznie sprzedane i otrzymana cena kupna w kwocie 28 złr. 22 ct. w. a. do depozytu sądowego przyjęta.

Równocześnie zostały także tegoż do depozytu w przechowanie przyjęte łyżka srebra w wartości 2 złr. 60 ct. i nóż srebrny w wartości 2 zł. 40 ct. w. a. pochodzące prawdopodobnie z czynu karygodnego, a należące do niewiadomego właściciela.

Wzywa się właściciela koni, łyżki i noża, aby w przeciągu roku licząc od 3. ogłoszenia tego edyktu w sądzie tutejszym zgłosił się, i swe prawo własności do owych koni i rzeczy wywiadli, inaczey bowiem pieniądze otrzymane ze sprzedaży koni, jak również pieniądze które się otrzyma ze sprzedaży srebrnej łyżki i noża z depozytu wydane i do c. k. kasy państwowej odesłane zostaną.

Tarnopol dnia 2. Grudnia 1873.

(3663 2-3) **Edykt.**

Nro. 19820. Samborski c. k. sąd obwodowy uwiadamia niniejszym z miejsca pobytu niewiadomego Michała Popiela, że na prośbę samborskiej kasy oszczędności przeciw niemu jako żyrantowi wekslu z daty Sambor dnia 4. Kwietnia 1873. na 550 złr. a. w. przez Adolfa Barańskiego wystawionego a przez Izabelę Barańską do zapłaty przyjętego nakaz zapłacenia resztującej kwoty 489 złr. a. w. z pn na dniu 25. listopada 1873. l. 18936. wydany został, ustanawiając tedy dla niego kuratorem p. adw. Dr. Erlicha i doręczając pierwszemu z nich powyższy nakaz zapłacenia poleca się mu, aby kuratorowi potrzebnej informacji udzielił, albo sądowi innego zastępcę wskazał, gdyż w razie przeciwnym skutki z sąd wynikłe sobie przypisać będzie musiał.

Sambor dnia 6. Grudnia 1873.

(3662 2-3) **Edykt.**

Nro. 70529. C. k. sąd krajowy we Lwowie wiadomo czyni, iż wskutek podania Zygmunda Steifa przeciw Józefowi Appermanowi o zapłacenie sumy 735 złr. w. a. z dnia 5. grudnia 1873. do liczby 70529. uchwałą z dnia dzisiejszego nakaz zapłaty sumy powyższej pozwanemu wydany został.

Powyższa uchwała doręcza się z miejsca pobytu niewiadomemu Józefowi Appermanowi, do rąk równocześnie w osobie p. adwokata Dr. Jeklesa, z zastępstwem p. adwokata Dr. Reicha ustanowionego kuratora. Wzywamy niniejszym edyktem Józefa Appermana, ażeby w należywym czasie u ustanowionego kuratora, lub też w sądzie o sobiście, albo przez innego zastępcę się zgłosił, i celem przestrzegania swoich praw stosownych środków użył, iże z zaniedbania wyniknąć mogące niekorzystne skutki, sobie przypisać będzie musiał.

Lwów dnia 6. grudnia 1873

Doniesienia prywatne.

Oddawszy w Rzeszowie dnia 26. paźdz. 1873 list nierekomendowany na pocztę, pod adresem Way Józef Eder we Lwowie z dołączonym blankietem wekslowym niewypełnionym ze stemplem na 40 ct. w. a. z podpisem Jan Błachowski, list ten nie doszedł adresanta, zginął robię uważnym każdego, iż moje weksle niekursują i jeśliby kto weksel z mym podpisem żyrował, takowy mnie pierw prezentowany być musi, inaczey jako nieważny go uznaję.

(3744 3-3) Jan Błachowski.

Galicyjski Zakład Kredytowy Ziemiński w Krakowie

na mocy upoważnienia Rady nadzorczej z dnia 14. grudnia 1873 wypłaca począwszy od d. 2. stycznia 1874 r. od swoich Akcyi zakładowych

za kupon styczniowy 1873 r. tytułem dywidendy za czas od rozpoczęcia czynności po dzień 31. grudnia 1872 r. 5 złr., za kupon styczniowy 1874 r. tytułem zaliczki na dywidendę z zysku 1873 r. 10 złr. razem na każdą pełnowpłaconą Akcyę Zakładu na 200 złr. w. a.

15 złr. w. a.

Wypłatę uskutecznia Bank Galicyjski dla Handlu i Przemysłu w Krakowie.

Kupon styczniowy od 5¹/₂% Listów Zastawnych srebrnych Galicyjskiego Zakładu Kredytowego Ziemińskiego wypłacają:

w **Krakowie:** Bank Galicyjski dla Handlu i Przemysłu.w **Lwowie:** Filia Zakładu Kredytowego dla Handlu i Przemysłu.w **Wiedniu:** Lombard und Escompte Bank.w **Berlinie:** Norddeutsche Grund Credit Bank. (3760)w **Warszawie:** Bank Handlowy.**Dyrekcya.**

Jako nadzwyczaj właściwy

podarek na kolendę

świąt Bożego Narodzenia

zalecają się

LOSY miasta KRAKOWA

których następne ciągnięcie

2. Stycznia 1873.

najwyższe wygrane:

Złr. 40,000, 3,000, 600 w. a.

(3661 5-7)

Najniższa wygrana Złr. 30.

1 los kosztuje Złr. 22.

C. k. uprzyw. galic. akcyjny Bank hipoteczny.

Kupon styczniowy z 1874 roku od akcyi c. k. uprzyw. galic. akcyjnego Banku hipotecznego ściągnięty będzie począwszy od

2. Stycznia 1874 za wypłatą Złr. 10 w. a.

we Lwowie: przy kasie głównej
w Krakowie, Czerniowcach, w Samborze i w Tarnopolu we Filiach;

we Wiedniu: Bank & Wechselgeschäft der Niederöstr. Escompte-Gesellschaft.

Lwów, 16. Grudnia 1873.

Dyrekcya.

(3761 1-3)

LOSY MIASTA KRAKOWA

Główne Wygrane złr. w. a. 40.000, 35.000, 20.000, 15000 i t. d.

Najniższa wygrana zł. 30

najbliższe ciągnięcie 2. Stycznia 1874 z główną wygraną zł. 40,000

sprzedają

we Lwowie: C. k. uprzywil. galicyjski akcyjny Bank hipoteczny i filie jego w **Krakowie, Czerniowcach, Tarnopolu i Samborze**
Galicyjski Bank krajowy i Filia jego w **Brodach**

w Wiedniu: Bank- und Wechselgeschäft der Nieder-Oesterreichischen Escompte-Gesellschaft.

(3660 5-10)